

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠ/ΣΗ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

“Αξίες από το παρελθόν,
παρακαταθήκη για το μέλλον”

Εκπαιδευτικός: Περιβολάρη Χρυσάνθη
Γενικό Λύκειο Γαστούνης 2008-09

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Στόχοι του προγράμματος.....	σελ.2
Πολοδομία –Αρχιτεκτονική	σελ.3
Βιομηχανική Ανάπτυξη	σελ.4
Βιομηχανικά κτίρια	σελ.5
Ελληνική Εταιρεία Οίνων και Οινοπνευμάτων (Ε.Ε.Ο.Ο.)	σελ.6
Ο.Α.Σ.Ο (Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός).....	σελ.9
Το Πρότυπο Κρατικό Αγρόκτημα Γαστούνης (Αγροκήπιο Καθολικής).....	σελ.12
Η συμβολή του Ινστιτούτου στις Εθνικές ποικιλίες.	σελ.14
Βιομηχανικά κτίρια που χάθηκαν	σελ.20
Εργοστάσιο γλυκόριζας	σελ.20
Καρροποιείο	σελ.24
Ηλεκτρική Εταιρία Γαστούνης	σελ.27
Εργοστάσια πολιτισμού	σελ.42
Ποικιλία στις μεταμορφώσεις	σελ.43
Η προστασία των παλιών βιομηχανικών μονάδων της πόλης μας	σελ.44
Διερεύνηση της ανάγκης διατήρησης και προστασίας της βιομηχανικής κληρονομιάς της πόλης μας	σελ.45
Η αφίσα μας	σελ.46
Η Ομάδα μας	σελ.47

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Γνωστικοί

1. Η καλύτερη γνωριμία από τους μαθητές της πόλης που ζουν.
2. Η μελέτη της ιστορίας των βιομηχανικών κτιρίων και οι επιπτώσεις στη ζωή των πολιτών της περιοχής.
3. Προβληματισμός για την κρατική περιουσία που παραμένει αναξιοποίητη.

Συναισθηματικοί

1. Ευαισθητοποίηση των μαθητών στην προστασία του πολιτισμικού μας περιβάλλοντος.
2. Κατανόηση των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης.

Ψυχοκινητικοί

1. Απόκτηση επιδεξιότητας στην καταγραφή και ταξινόμηση συγκεκριμένων πληροφοριών του θέματος.
2. Εκτίμηση ιδιαίτερων ικανοτήτων κάποιων συμμαθητών τους να οργανώνουν καλύτερα το χρόνο τους και να είναι ικανοί για αυτοέλεγχο.

Συμμετοχικοί

1. Ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας και ομαδικότητας.
2. Ανάλυση πρωτοβουλιών εκ μέρους των μαθητών και αυριανών πολιτών σε θέματα που αφορούν το κοινωνικό σύνολο.
3. Διατύπωση προτάσεων από τους μαθητές για την αξιοποίηση των κτιρίων που έχουν εγκαταλειφθεί.

Δραστηριότητες

1. Ομάδα συγκεντρώθηκε για τον καθορισμό των κτιρίων που θα μελετηθούν.
2. Τα παιδιά χωρίστηκαν σε 2 υποομάδες με σκοπό τον καθορισμό των στόχων και του αντικειμένου εργασίας καθεμιάς.
3. Η πρώτη ομάδα συγκέντρωσε πληροφορίες για τα βιομηχανικά ή βιοτεχνικά κτίρια που υπάρχουν στην πόλη μας μέχρι σήμερα και παραμένουν αναξιοποίητα.
4. Η δεύτερη ομάδα συγκέντρωσε πληροφορίες για βιομηχανικά ή βιοτεχνικά κτίρια που χάθηκαν.
5. Μελέτησαν την τοπική ιστορία της πόλης μας από τα βιβλία «**Ιστορία της Γαστούνης**» του Γριτσόπουλου και «**Στη Γαστούνη κάποτε...**» του Κων. Λούρμπα. Έτσι συγκέντρωσαν υλικό ανά υποομάδα και συνολικά. Το γεγονός αυτό είναι προς τιμήν των παιδιών της Γ' Λυκείου (που συμμετείχαν στο πρόγραμμα) με το βαρύ γεμάτο διάβασμα πρόγραμμά τους.
6. Τα παιδιά της Β' Λυκείου που συμμετείχαν στο πρόγραμμα επισκέφθηκαν το Υποθηκοφυλακείο της πόλης μας και ζήτησαν πληροφορίες σχετικές με το θέμα τους.
7. Επισκέφθηκαν ιδιώτες και συγκέντρωσαν πληροφορίες και φωτογραφικό υλικό για κάποια ιδιωτικά κτίρια.
8. Συγκέντρωσαν πληροφορίες από εφημερίδες και μελέτησαν τους 2 τόμους από τις «**Αρχιτεκτονικές Μεταμορφώσεις**» του Δημήτρη Φιλιππίδη για την αποκατάσταση των εγκαταλειμμένων βιομηχανικών κτιρίων.

Η νεότερη αρχιτεκτονική της Ελλάδας, η οποία άρχισε να αποκτά υπόσταση μετά το 1828 (ανεξαρτητοποίηση της χώρας από την Οθωμανική Αυτοκρατορία), χαρακτηρίζεται από το Νεοκλασικισμό, που ήταν η κυρίαρχη αισθητική τάση, που επικρατούσε στην Ευρώπη ήδη από τα μέσα του 18^{ου} αιώνα.

Η Ελλάδα μετά από ένα οκτάχρονο απελευθερωτικό αγώνα (1821-1828) έβγαινε ερειπωμένη και κατεστραμμένη, επομένως η ανάγκη της ανοικοδόμησης των αστικών κέντρων ήταν επιτακτική. Το όραμα του πρώτου κυβερνήτη Καποδίστρια ήταν αυτά τα αστικά κέντρα να αποκτήσουν συγκροτημένη διάρθρωση και δομή όπως με τα δυτικά ευρωπαϊκά πρότυπα.

Έτσι ο νεοκλασικισμός βρήκε πρόσφορο έδαφος στο νεοϊδρυθέν Ελληνικό κράτος και εδραιώθηκε σαν κυρίαρχη τάση στα χρόνια της βασιλείας του Όθωνα με την οικοδόμηση των πρώτων δημοσίων και ιδιωτικών κτιρίων.

Στο έργο αυτό βοήθησαν στα πρώτα εκείνα χρόνια Βαυαροί, Δανοί, αλλά και Έλληνες αρχιτέκτονες σπουδασμένοι στην Ευρώπη, όπως ο Ερ. Τσίλλερ, ο Χάνσεν, ο Σίγκελ, ο Κλέντσε, ο Σάουμπερτ, ο Στ. Κλεάνθης, ο Κουταντζόγλου, ο Σπ. Βούλγαρης κ.ά.

Ο 18^{ος} και ο 19^{ος} αιώνας είναι η εποχή των θαλάσσιων εμπορικών δρόμων. Αυτό σήμαινε την ανάπτυξη παραθαλάσσιων πόλεων, όπως η Πάτρα για την Πελοπόννησο. Το εμπόριο ανθίζει. Γίνεται εισαγωγή πρώτων υλών, μηχανημάτων και βιοτεχνικών προϊόντων δυσεύρετων στην ντόπια αγορά αλλά και εξαγωγή κυρίως τοπικών προϊόντων (σταφίδα σε πρώτη ζήτηση, στάρι, λάδι, γλυκόριζα κ.λπ.).

Τα αστικά κέντρα της χώρας ανοικοδομήθηκαν με γοργό ρυθμό και συγκέντρωσαν γηγενή πληθυσμό, αλλά και Έλληνες πρόσφυγες που ήρθαν από τα νησιά του Ιονίου και τη Μικρά Ασία με διαφορετικές κουλτούρες. Στο χώρο της Δυτικής Ελλάδας κυρίαρχο ρόλο παίζει η πόλη της Πάτρας που είναι το κύριο εμπορικό και διαμετακομιστικό κέντρο, γιατί είναι η πύλη της χώρας προς την Ευρώπη. Μεγάλες ποσότητες προϊόντων εισάγονται και εξάγονται στο λιμάνι της. Το κύριο εξαγωγίμο προϊόν για το λιμάνι της Πάτρας είναι η σταφίδα, που προερχόταν από την ευρύτερη περιοχή της Κορινθίας, Αχαΐας και Ηλείας. Όμως για την εξαγωγή της σταφίδας διατέθηκαν και δυο λιμάνια με υπερβολικά δαπανηρές διαμορφώσεις, της Κυλλήνης και του Κατάκολου.

Στο νομό Ηλείας όπου και εκεί, εκτός από τα άλλα γεωργικά προϊόντα (στάρι, λάδι, ρύζι, γλυκόριζα, κ.λπ.) κυριαρχεί η σταφιδοπαραγωγή, αναπτύσσονται αστικά κέντρα όπως ο Πύργος, η Αμαλιάδα, η Γαστούνη κ.ά. Εδώ βασικός παράγοντας οικονομικής ανάπτυξης είναι το εμπόριο και η επεξεργασία των προϊόντων του εύφορου κάμπου. Στα αστικά κέντρα άρχισαν να συγκεντρώνονται και να αναπτύσσονται πολλές επαγγελματικές δραστηριότητες που είχαν σχέση άμεσα ή έμμεσα με τις βασικές πηγές ανάπτυξης. Έτσι άρχισαν να διαμορφώνονται και αντίστοιχες ανάγκες σε υποδομές, γεγονός που οδήγησε σε μια συνεχώς αναπτυσσόμενη οικοδομική δραστηριότητα.

Έτσι διαμορφώθηκε μια αστική αρχιτεκτονική μορφολογία που αντικατόπτριζε τις επαγγελματικές ανάγκες και δραστηριότητες, τις οικονομικές δυνατότητες, τις επιρροές από τα ευρωπαϊκά αισθητικά πρότυπα και την κοινωνική διαστρωμάτωση των πληθυσμών.

Το νεοκλασικό ύφος με τις παραλλαγές του και τις μετεξελίξεις του (νεοπαρόκ κ.λπ.) κυριάρχησε στις περισσότερες ανεγειρόμενες κατοικίες, των οποίων το μέγεθος και η διακόσμηση, εσωτερική και εξωτερική, ποίκιλλαν ανάλογα με την οικονομική κατάσταση των ιδιοκτητών τους.

Συνήθως είχαν δυο ορόφους (η Γαστούνη είναι σεισμογενής περιοχή) με τα ισόγειά τους- κυρίως στις περιπτώσεις που βρίσκονται σε εμπορικούς δρόμους και περιοχές- να είναι διαμορφωμένα σε καταστήματα, τα οποία στέγαζαν επαγγελματικές και βιοτεχνικές χρήσεις και δραστηριότητες. Επίσης είχαν κάποια κτίρια και καμάρες επηρεασμένα από την τεχνοτροπία των κτιρίων στα Ιόνια νησιά, αλλά ίσως και για να προφυλάσσουν τα προϊόντα τους από τις καιρικές συνθήκες όταν τα εξέθεταν.

Συγχρόνως ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα κτίρια που προορίζονται αποκλειστικά για επαγγελματικές χρήσεις, εμπορικές, βιοτεχνικές και βιομηχανικές δραστηριότητες, τα οποία συνήθως εντοπίζονται πλησίον των λιμανιών και των σιδηροδρομικών σταθμών.

Τα βιομηχανικά μαζί με τα δημόσια κτίρια (Σιδηροδρομικοί Σταθμοί) ξεχωρίζουν για την αρχιτεκτονική τους φυσιογνωμία και αποτελούν σημείο αναφοράς για την ιστορία και την αρχιτεκτονική των πόλεων.

Βιομηχανική Ανάπτυξη

Η πόλη μας με την γύρω περιοχή της είναι μια εκτενής εύφορη πεδιάδα και οι κάτοικοί της εκάστοτε ασχολήθηκαν και ασχολούνται με την καλλιέργεια της. Επομένως η ιστορία της περιοχής σε σχέση με τη γεωργία ακολούθησε μια σταθερή φυσική πορεία. Αντίθετα η βιομηχανική ιστορία της περιοχής δεν ακολούθησε μια γραμμική και αδιάσπαστη εξέλιξη, αλλά χαρακτηρίστηκε από διακυμάνσεις, κρίσεις και ανασυντάξεις, που σχετίζονται με τις εκάστοτε διεθνείς και εγχώριες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες.

Βαθμιαίο είναι το πέρασμα από την βιοτεχνία στη βιομηχανία μέχρι τα τέλη του 19^{ου} αιώνα, για να ακολουθήσει μια στροφή ανάπτυξης στις αρχές του 20^{ου}. Η ανάπτυξη του σιδηροδρομικού δικτύου, το οποίο ένωσε την Αθήνα, και τον Πειραιά, την Πάτρα και τη Γαστούνη στα τέλη της δεκαετίας του 1880 συνέβαλε στη διακίνηση των προϊόντων και των πρώτων υλών, ενώ το λιμάνι της Πάτρας ήταν η κοντινή δίοδος για επαφή με τη Ευρώπη.

Η επεξεργασία και η εκμετάλλευση των τοπικών προσόντων, όπως η σταφίδα και τα παράγωγα της αμπελοργίας εξακολούθησε να αποτελεί μια από τις βασικές βιομηχανικές και εμπορικές δραστηριότητες κυρίως στην Ηλεία και στις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα. Αυτές οι δραστηριότητες απαιτούσαν πολλά εργατικά χέρια και δημιουργούσαν προϋποθέσεις για συνεχή οικονομική και πολεοδομική ανάπτυξη των αστικών κέντρων.

Παράλληλα συνεχίζονται να αναπτύσσονται και άλλες βιομηχανικές δραστηριότητες όπως ρυζόμυλοι, εργοστάσια ντομάτας με αντίστοιχη αύξηση της παραγωγής και ανάγκη δημιουργίας νέων μεγαλύτερων υποδομών σε μηχανολογικό εξοπλισμό και κτίρια.

Αποτέλεσμα ήταν η επέκταση των ήδη υπάρχοντων και η οικοδόμηση νέων μεγάλων βιομηχανικών μονάδων με τη χρήση νέων υλικών δόμησης (οπλισμένο σκυρόδεμα που αντικαθιστούσε τις πέτρες) και αρχιτεκτονικών μορφών που εξέφραζαν τις τάσεις του 20^{ου} αιώνα (μοντερνισμός).

Η συνεχής καλλιέργεια της εύφορης γης, αλλά και η βιομηχανική ανάπτυξη συνέβαλε στην αύξηση του πληθυσμού και την αστικοποίηση μέσω της συνεχούς αύξησης της ζήτησης εργατικών χεριών. Η ζήτηση αυτή εξυπηρετήθηκε σε μεγάλο βαθμό τα μεσοπολεμικά χρόνια με τον ερχομό των προσφύγων της Μικρασιατικής καταστροφής, των ανθρώπων από τα γειτονικά νησιά του Ιονίου (Ζάκυνθος, Κεφαλονιά), ενώ τα μεταπολεμικά χρόνια με την εσωτερική μετανάστευση κατοίκων

των αγροτικών περιοχών, αλλά και των ανθρώπων που μεταφέρθηκαν από τις μητρικές βιομηχανίες στις θυγατρικές (ΠΕΛΑΡΓΟΣ).

Τη δεκαετία του '80 και του '90 οι διεθνείς και εγχώριες συνθήκες οδήγησαν τη βιομηχανική παραγωγή σε κρίση, η οποία έμελλε να επηρεάσει και τη Δυτική Ελλάδα με αποτέλεσμα ο αριθμός των μονάδων ελαττώθηκε. Επίσης πολλές παραγωγικές μονάδες έπαψαν τη λειτουργία τους, είτε εξαιτίας της αλλαγής των παραγωγικών αναγκών, της παρακμής κάποιων άλλων (π.χ. παρακμή σταφιδεμπορίου, μεταφορά ρυζοκαλλιεργειών σε άλλες περιοχές), είτε λόγω της αδυναμίας να ανταπεξέλθουν στον ανταγωνισμό και τις νέες οικονομικές συνθήκες που διαμορφώθηκαν (π.χ. εργοστάσια ντομάτας κ.ά.).

Το αποτέλεσμα ήταν στις παρυφές της πόλης να υπάρχουν διάσπαρτα βιομηχανικά κτίρια και συγκροτήματα, τα οποία είναι απονεκρωμένα από την αρχική τους λειτουργία.

Βιομηχανικά κτίρια

Πολλά από τα κτίρια που στέγαζαν βιοτεχνικές και βιομηχανικές δραστηριότητες συνεχίζουν να έχουν σήμερα κάποια δευτερεύουσα χρήση (αποθηκευτικοί και βοηθητικοί χώροι) ή να στεγάζουν νέες χρήσεις αποτελώντας παράδειγμα μερικής επαναχρησιμοποίησης. Πολλά όμως είναι εκείνα τα κτίρια που δεν χρησιμοποιούνται πλέον λόγω της γήρανσης (αδυναμίας συντήρησης και αποκατάστασης από τους ιδιοκτήτες) ή της παύσης της δραστηριότητας που αρχικά στέγαζαν, λόγω αλλαγής των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών (οικονομική ύφεση κ.ά.) παρουσιάζοντας συχνά μια εικόνα ερείπωσης και εγκατάλειψης, αφού μένουν αχρησιμοποίητα και νεκρά σημεία σε σχέση με τη δράση και τις λειτουργίες της πόλης μας.

Η εγκατάλειψη των παλιών βιομηχανικών συγκροτημάτων μαζί με ό,τι αυτά περιείχαν ή παρήγαγαν, είναι το πρακτικό αποτέλεσμα των μεγάλων αλλαγών της οικονομικής οργάνωσης της κοινωνίας και των τρομακτικών ρυθμών της τεχνολογικής ανανέωσης, που βιώνονται με σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον της πόλης και της περιφέρειάς της. Όπως κάποτε συνέβαινε με τους αρχαίους ναούς και τα βυζαντινά μνημεία, έτσι και τώρα, παλιά εργοστάσια, ελαιοτριβεία, μύλοι μια ιστορία που δεν έχει ακόμη γραφεί.

Ελληνική Εταιρεία Οίνων κ' Οινοπνευμάτων (Ε.Ε.Ο.Ο.)

Θέση

Ο χώρος του εργοστασίου Γαστούνης αγοράστηκε το 1914 στη θέση «Λιβαδάκια» ή «Λαγοτόπι» Γαστούνης. Στη σημερινή εποχή εκεί είναι οι αποθήκες της Ένωσης και το Οινοποιείο (περιοχή του Σταθμού) στην έξοδο Γαστούνης-Κοροίβου. Η έκταση του χώρου ήταν 13.012 τ.μ.

Ιστορικό -Μορφολογία

Η Ε.Ε.Ο.Ο συστάθηκε το 1906 στην Αθήνα με γραφεία στη Στοά Πεσματζόγλου επί της οδού Πανεπιστημίου.

Σκοπός της εταιρείας ήταν **η προστασία της παραγωγής και της εμπορίας της σταφίδας και η πάσα εργασία σχετιζόμενη με την κατασκευή ή και εμποριάν οίνων και οινοπνεύματος και παντός βιομηχανικού προϊόντος εκ σταφυλιών και σταφίδας.** Επικεφαλής της εταιρείας τέθηκε ο Επαμεινώνδας Χαρίλαος, ο επονομαζόμενος **πατέρας της ελληνικής βιομηχανίας.**

Το εργοστάσιο αποτελείτο:

1. Από συγκρότημα 20 δεξαμενών συνολικού εμβαδού 840 τ.μ. και ύψους 4μ.
2. Από συγκρότημα άλλων 12 δεξαμενών συνολικού εμβαδού 273.24 τ.μ. και ύψους 4 μ.
3. Από συγκρότημα 8 δεξαμενών εκχύλισης (ΛΑΝΤΖΑΙ) συνολικού εμβαδού 77,44 τ.μ.
4. Από το μηχανοστάσιο με τα εξής μηχανήματα : Πετρελαιομηχανή κίνησης **Γκρόσλεϋ** ισχύος 53B-HP
Αεροσυμπιεστή
Αεροκιβώτιο
Ηλεκτρογεννήτρια
Πίνακα διανομής ρεύματος
Πάγκος εργασίας
Κεντρικό άξονα περιστροφής
Σταφυλοκοπτικό μηχάνημα
Αντλίες πίεσης
Ψυγείο
Πιεστήριο
Κινητή βενζιναντλία
Ειδικά μηχανήματα δειγματοληπτικού ελέγχου
Ηλεκτροκινητήρες τριφασικού ρεύματος
Όργανα ηλεκτρικών μετρήσεων
Όλα τα εργαλεία
Κινητή φυγοκεντρική αντλία
Αποστακτήρες και σιδερένια τεπόζιτα αποστάγματος
Φυγοκεντρικές αντλίες ισχύος 1.5 KW
Κινητά προπιεστήρια ισχύος 5HP
5. Από ανώγειο οίκημα με συνεχόμενο ισόγειο, όπου βρισκόταν το χημείο εμβαδού 63.63 τ.μ. με πλήρεις εξοπλισμούς.
6. Από αποθήκη για εργαλεία εμβαδού 28.05 τ.μ.
7. Από 2 οικίσκους για τους φύλακες του εργοστασίου εμβαδού 27.52 τ.μ. έκαστος.
8. Από δενδροπερίβολο εσπεριδοειδών έκτασης 600 τ.μ.

9. Από αρκετά υπόστεγα , 4 γεφυροπλάστιγγες 200, 800, 4000 και 10500 οκάδων

10. Δεξαμενή κωνική για εκφόρτωση σταφυλιών κ.α.

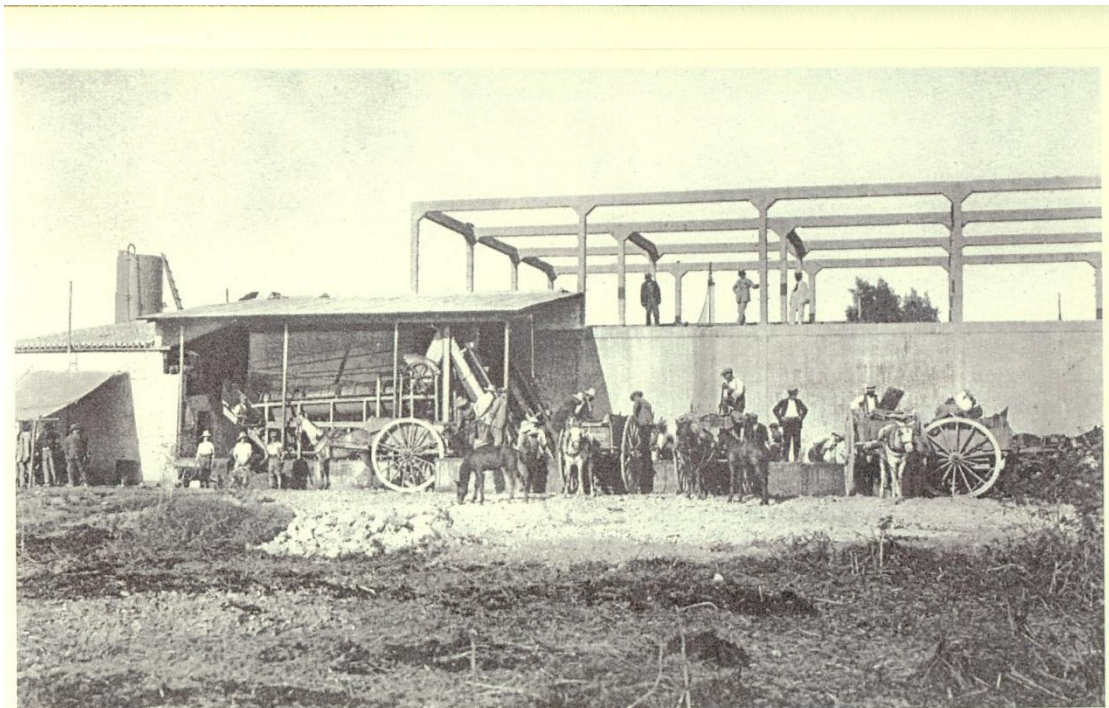
Με είσοδο από το μέρος της σιδηροδρομικής γραμμής, μεταξύ του πρώτου συγκροτήματος και του δενδροπερίβολου, υπήρχε τμήμα γραμμών για τη μεταφορά του οίνου με βαγόνια- βυτία με τα τρένα. Για το σκοπό αυτό είχε τοποθετηθεί περιστρεφόμενη πλάκα, όπου γινόταν η περιστροφή των βαγονιών και η είσοδος – έξοδος στο χώρο του εργοστασίου. Στις εγκαταστάσεις αυτές γύρω από τα μηχανήματα ζούσε ένας κόσμος εργαζομένων με μόνιμο προσωπικό 80-100 ατόμων και εποχιακό προσωπικό 400-700 άτομα. Όμως οι συνθήκες εργασίας ήταν πάρα πολύ δύσκολες γι' αυτούς, όπως:

- I. Τα χαμηλά ημερομίσθια (10-15% χαμηλότερα απ' ότι στα αστικά κέντρα).
- II. Ανύπαρκτη υγειονομική κάλυψη
- III. Τη χρησιμοποίηση μεγάλου αριθμού δόκιμων άμισθων εργατών
- IV. Εξοντωτικές συνθήκες εργασίας

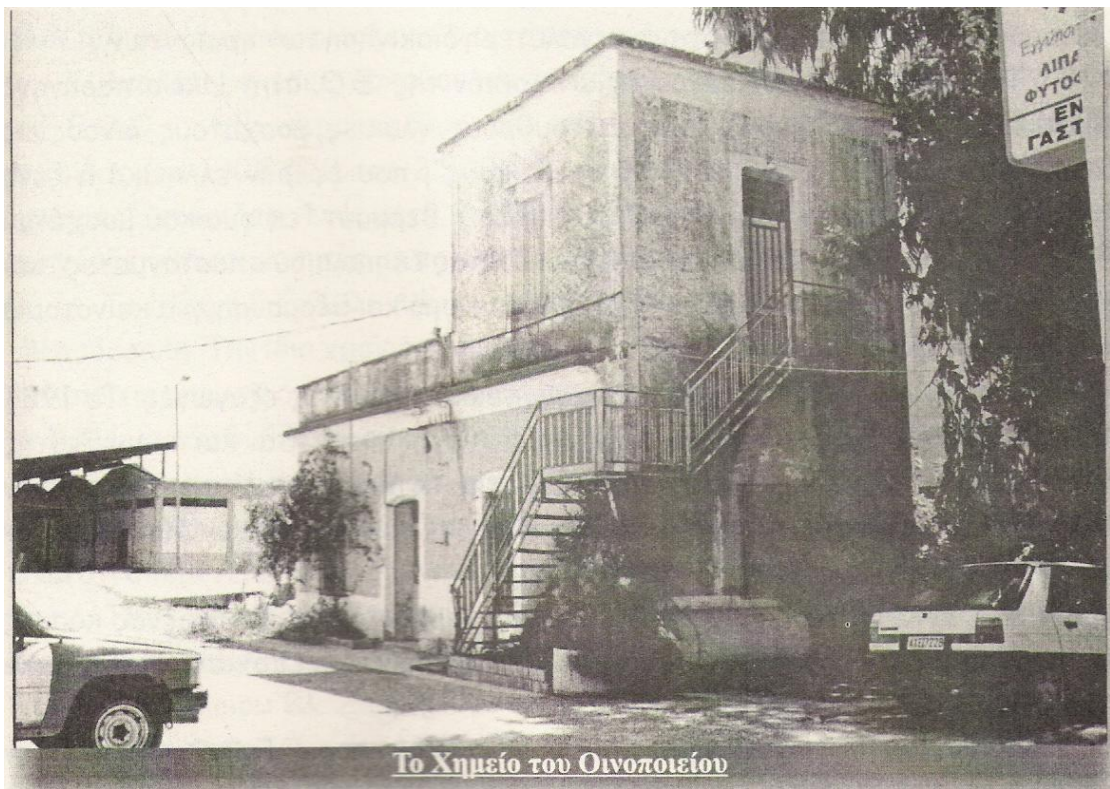
Το 1909 η εργάσιμη ημέρα διαρκούσε ανεπίσημα 10 ώρες και έφτανε 16-18 ώρες ή ακόμα και 24 ώρες κατά τις περιόδους παραλαβής της σταφίδας.

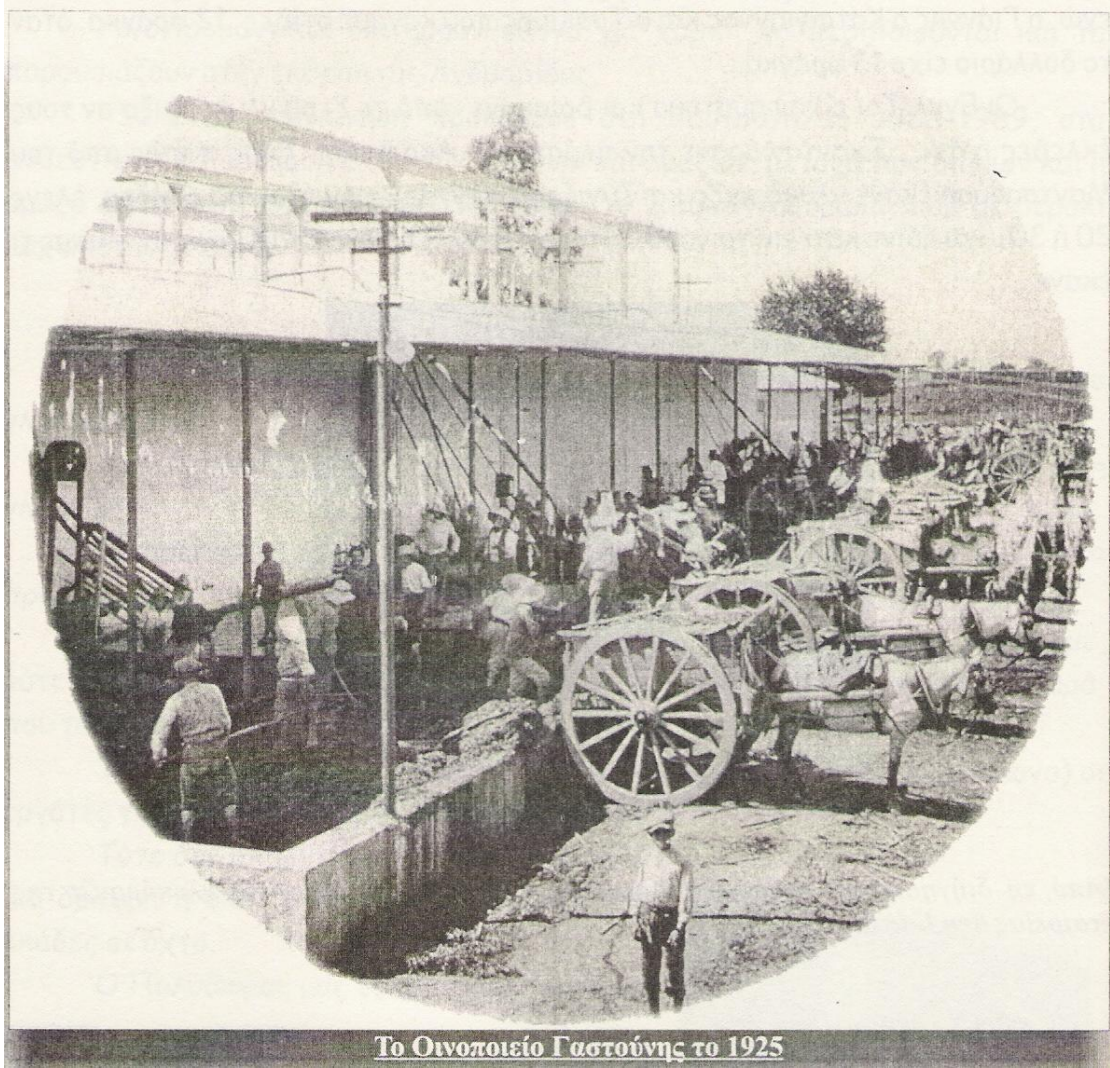
Το 1936 η Ε.Ε.Ο.Ο. Α.Ε. περνά στον έλεγχο της οικογένειας Αθανασιάδη-Μποδοσάκη. Οπότε και σταματά οριστικά η λειτουργία του Οινοπνευματοποιείου, ενώ τα οινοποιεία άλλοτε λειτουργούν και άλλοτε όχι.

Το 1961 οι χώροι και οι εγκαταστάσεις του εργοστασίου της Ε.Ε.Ο.Ο. Α.Ε. αγοράστηκαν από την Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Γαστούνης. Τελευταία το Οινοποιείο της Ένωσης Α.Σ. Γαστούνης έπαιρνε κάθε χρόνο μέχρι 700 τόνους σταφύλια. Με αυτό παράγει γλεύκος το οποίο θειώνεται και συμπυκνώνεται για να διατεθεί για την ενίσχυση των αλκοολικών βαθμών των οίνων.

Γαστούνη Ηλείας - οινοποιία 1918

Το Οινοποιείο Γαστούνης το 1925

Μηχανήματα του Οινοποιείου

Ο.Α.Σ.Ο.

Θέση

Οι αποθήκες του Ο.Α.Σ.Ο. βρίσκονται στη συνοικία του Σταθμού δίπλα στις σιδηροδρομικές γραμμές.

Ιστορικό-Μορφολογία

Ο Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός (Α.Σ.Ο.) με μορφή νομικού προσώπου συστάθηκε με Ν.Δ. της 10-12 Αυγούστου 1925 για την προστασία της παραγωγής σταφίδας. Πριν τον ΑΣΟ το θέμα της σταφίδας είχαν διαχειριστεί το κράτος και κάποιες Τράπεζες.

Επίσης τους παραγωγούς διευκόλυναν διάφορες τοπικές τράπεζες όπως η Τράπεζα Πελοποννήσου του Ιωάννου Γιαννακόπουλου με έδρα τη Γαστούνη, που είχε το 51% των μετοχών του εργοστασίου Ε.Ε.Ο.Ο. της Γαστούνης καθώς και η Συνεταιριστική Τράπεζα της Ήλιδας με έδρα τη Γαστούνη που είχε εκδώσει και χαρτονομίσματα. Οι εγκαταστάσεις του ΑΣΟ στη Γαστούνη έγιναν το πιο κοσμοπολίτικο σημείο της εποχής εκείνης, κοντά στο σταθμό ΣΠΑΠ, προς την ανατολική πλευρά, για να εξυπηρετείται η μεταφόρτωση της σταφίδας στα τρένα.

Το οικόπεδο έκτασης 5 περίπου στρεμμάτων στη θέση **Τρικόκια** αγοράστηκε το 1928. Εκεί κτίστηκαν 6 μεγάλες αποθήκες και ένα διώροφο οίκημα εξαιρετικής αρχιτεκτονικής για γραφεία και το προσωπικό. Οι αποθήκες έχουν κατεύθυνση από Βορρά προς Νότο. Η κάθε μια έχει πλάτος 14.10μ. περίπου, μήκος 20μ. και ύψος 5μ. με το κεντρικό σημείο της στέγης στα 9μ. και συνολικό εμβαδό αποθηκών 1720.1μ. Όλο το συγκρότημα είναι υπερυψωμένο από το έδαφος 1-2 μέτρα και έχει Α και Δ μπαλκόνι πλάτους 1μ. στο οποίο κάποιος ανεβαίνει με 7-8 σκαλιά. Το μπαλκόνι ήταν υπολογισμένο στο ύψος των κάρων που ξεφόρτωναν τη σταφίδα στα βαγόνια. Στις πλευρές που είναι το κάθε μπαλκόνι, κάθε αποθήκη έχει από μια πόρτα μήκους 3μ. και ύψους 4μ. καθώς και δυο παράθυρα μήκους 2μ. και ύψους 1μ. Στο εσωτερικό οι αποθήκες ήταν περιποιημένες με τσιμεντένιο δάπεδο και ταβάνι. Η όλη κατασκευή εξασφάλιζε δροσερό περιβάλλον, κατάλληλο για τη φύλαξη της σταφίδας. Στην εποχή της μεγάλης παραγωγής σταφίδας ο ΑΣΟ Γαστούνης συγκέντρωνε 7-8 χιλιάδες τόνους σταφίδας. Αρχικά η ζύγιση σταφίδας γινόταν σε σακιά της ρίζας των 60 οκάδων με κοινές πλάστιγγες. Αργότερα κατασκευάστηκε στο προαύλιο γεφυροπλάστιγγα με κτίριο ζυγιστηρίου 10.25τ.μ., που ζύγιζε όλο το μεταφορικό μέσο. Υπήρχαν περίοδοι που ενοικιάζονταν και ιδιωτικές αποθήκες για τοποθέτηση της σταφίδας. Η μεταφορά αρχικά στις αποθήκες γινόταν με κάρα που σήκωναν 1500-2000 οκάδες σταφίδα ανάλογα με το άλογο και την κατάσταση του δρόμου.

Το σπίτι ήταν μπροστά από τις αποθήκες, είχε εξαιρετική αρχιτεκτονική για την εποχή και όλες τις ανέσεις. Κάτω ήταν τα γραφεία και πάνω η κατοικία του εκάστοτε διευθυντή. Καλύπτει εμβαδόν 147.58 τ.μ. περίπου ανά όροφο και έχει ύψος 9 και πλέον μέτρα. Η είσοδος στα γραφεία γινόταν από το μέρος της σιδηροδρομικής γραμμής και η σκάλα που οδηγούσε στον όροφο ήταν εσωτερική προς το μέρος του σταθμού ΣΠΑΠ.

Η διαρκώς αυξανόμενη παραγωγή κάλυπτε τη μεγάλη ζήτηση, ιδίως από το εξωτερικό. Εκτός από τα καθαρώς καλλιεργητικά χέρια, η διακίνηση έφερε στην επιφάνεια μεταπράτες, χονδρέμπορους, εξαγωγείς με αποκλειστικά επαγγέλματα. Οι ντόπιοι συχνά δεν επαρκούσαν. Νησιώτες, Ρουμελιώτες, ορεινοί Πελοποννήσιοι έπιανα δουλειά με καλό ημερομίσθιο, ακόμη και ειδικοί φορτωτές. Οι Άγγλοι αγόραζαν από το αλώνι. Οι καρρολόγοι ήταν μόνιμοι μεταφορείς, κατά την επεξεργασία προέκυψε μια νέα κατηγορία εργαζομένων και άλλη για την αποθήκευση. Από τη σταφίδα ζούσε ένας ολόκληρος κόσμος και ο χαρακτηρισμός **χρυσωρυχείο** για καλλιεργητές και απασχολούμενους ήταν γενικός.

.Σιγά –σιγά περιορίστηκαν οι εξαγωγές, γιατί σταφίδα παρήγαν και ανταγωνιστικά διακινούσαν μακρινές χώρες. Παρ’ όλα αυτά η καλλιέργεια εξακολουθούσε έστω με κάποια ύφεση στην ένταση μέχρι τον Ελληνοϊταλικό πόλεμο του 1940.

Το 1957 η σταφίδα άρχισε να παίρνει δευτερεύουσα θέση ως καλλιέργεια, γιατί οι παραγωγοί τη θεωρούσαν μη συμφέρουσα και στράφηκαν σε άλλες καλλιέργειες (καπνά, ρύζι, καλαμπόκι, τομάτες, καρπούζια κ.ά). Οι φυτείες σταφίδας παραμελήθηκαν, αφού η μετανάστευση και η πορεία φυγής προς τα αστικά κέντρα στέρησαν την ύπαιθρο εργατικών χεριών.

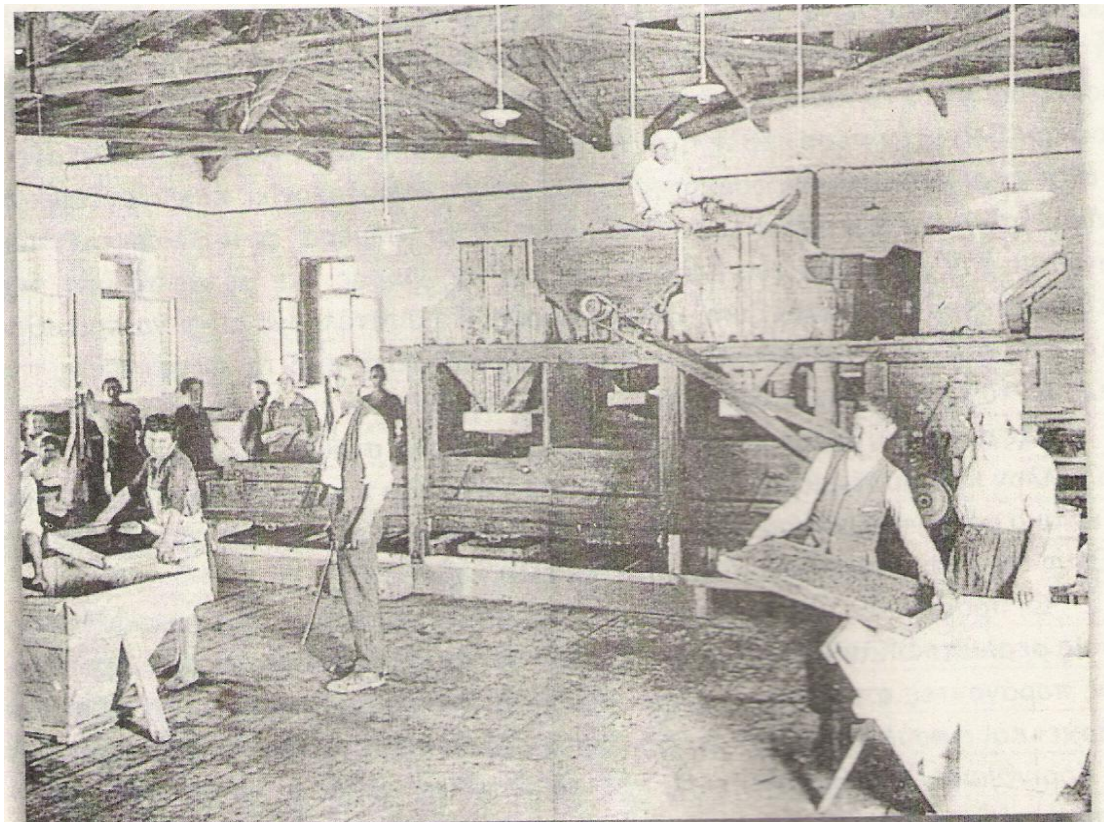
Για τη Γαστούνη ο ιστορικός σταθμός ήταν η θεμελίωση του φράγματος Πηνειού το 1961 και ο αναδάσμος της γης το 1970 με τις επιδοτήσεις για ξερίζωμα (εκρίζωση) σταφιδαμπέλων, που είχαν σαν αποτέλεσμα οι καλλιεργητές να εγκαταλείψουν το προϊόν αντί να προσπαθήσουν να ακολουθήσουν νέες μεθόδους καλλιέργειας. Το πόσο λάθος ήταν η εγκατάλειψη της σταφίδας δεν άργησε να φανεί, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια που έχουν ξαναρχίσει συστηματικά οι καλλιέργειες σταφιδαμπέλων. Το κατάστημα ΑΣΟ Γαστούνης που εθεωρείτο ένα από τα μεγαλύτερα στην περιοχή με απόφαση της διοίκησης του ΑΣΟ το 1988 έπαυσε να λειτουργεί και οι τυχόν υπάρχοντες παραγωγοί θα εξυπηρετούνταν προσωρινά από το αντίστοιχο της Αμαλιάδας. Η εξέλιξη βέβαια αυτή δεν είχε επιστροφή, παρά τις αντιδράσεις από τους φορείς στη Γαστούνη. Η περιουσία του ΑΣΟ που παρέμεινε εγκαταλελειμμένη, περιήλθε στο Υπουργείο Γεωργίας κατά το 20%, το άλλο 80% δόθηκε στην Ανώνυμη Συνεταιριστική Εταιρεία, που δημιουργήθηκε.

Στις 10 Ιουλίου 2001 ο Υπουργός Γεωργίας Γ. Ανωμερίτης παρέδωσε στους εκπροσώπους της αυτοδιοίκησης τα ακίνητα του ΑΣΟ, ώστε να αξιοποιηθούν για τη δημιουργία πολιτιστικών, επιμορφωτικών και εκπαιδευτικών κέντρων. Στο Δήμο Γαστούνης μεταβιβάστηκε οικοπέδο έκτασης 5002.46 τ.μ. με αποθήκες /κτίρια 2046 τ.μ. (σε έκταση οικοπέδου ήταν 1)Πύργου, 2)Βόλακος και 3)Γαστούνης). Το Δημοτικό Συμβούλιο Γαστούνης αποδέχτηκε την παραχώρηση της περιουσίας του ΑΣΟ ΜΕ ΤΗΝ 309/17-8-2001 απόφασή του. Είναι μοναδική ευκαιρία για το Δήμο Γαστούνης να αξιοποιήσει για πολιτισμό και αθλητισμό τις εγκαταστάσεις του ΑΣΟ. Ήδη έχει γίνει μια καλή προσπάθεια από το 1990, με χαρακτηρισμό του χώρου στο νέο σχέδιο πόλης ως Εκθεσιακού Κέντρου.

Οι αποθήκες του ΑΣΟ Γαστούνης

Εργοστάσιο σταφίδας

Το Πρότυπον Κρατικόν Αγρόκτημα Γαστούνης (Αγροκήπιο Καθολικής)

Θέση

Το Αγροκήπιο βρίσκεται στη συνοικία της Καθολικής απέναντι από την εκκλησία της Παναγίας της Καθολικής.

Ιστορικό -Μορφολογία

Ο άνεμος δημιουργίας που φύσηξε στη χώρα με την παρουσία του Χαρ. Τρικούπη στη δημόσια ζωή και του Ελ. Βενιζέλου μετά, αλλά και του δημάρχου Ήλιδας Γ. Ν. Σισίνη στη Γαστούνη, είχε σαν αποτέλεσμα να ενθαρρυνθούν εκείνες οι δυνάμεις του τόπου που πραγματικά με τις ενέργειές τους και τη δράση τους έχτισαν το μέλλον με ουσιαστικά βήματα, και μάλιστα επαναστατικά για την εποχή. Έτσι μόνο γίνονται θετικά και γρήγορα άλματα, για να κερδηθεί ο χαμένος χρόνος. Δε φτάνει μόνο να παρακολουθούμε τις εξελίξεις, αλλά πρέπει και να συμμετέχουμε δημιουργικά σε αυτές. Ο τόπος μας πάντοτε αγροτικός με πολλαπλά πλεονεκτήματα είχε τραβήξει την προσοχή των ξένων για το φυσικό του πλούτο (γλυκόριζα, χελώνες, μετάξι, λινάρι, βαμβάκι, πουλερικά- κυρίως καπώνια- , άλογα, δημητριακά, σταφίδα, ρύζι, κ.α.), αλλά και των ντόπιων που αναζήτησαν την εφαρμογή νέων μεθόδων στις καλλιέργειες, δοκιμή νέων ποικιλιών φυτών και νέους τρόπους προώθησης προϊόντων. Ήταν δε στα βήματά τους τόσο υπεύθυνοι και σοβαροί, που θα ζήλευαν σήμερα και οι πλέον πρωτοπόροι της Ευρωπαϊκής Ένωσης αυτό το μεράκι, το σχεδιασμό και το αποτέλεσμα. Οι νέες μεθοδολογίες στη γεωργία δεν έπρεπε να γίνονται ασύστολα στηριζόμενες στον πατριωτισμό των Ελλήνων... Δεν προτιμήθηκαν οι αυτοσχεδιασμοί και οι προχειρότητες...

Οι νέες ποικιλίες έπρεπε πρώτα να δοκιμάζονται, να εγκλιματίζονται, να ελέγχονται υπεύθυνα και μετά να προωθούνται. Εκτάσεις υπήρχαν χέρσες. Κάποια φωτεινά μυαλά, έχει απ' αυτά ο τόπος μας αν ψάξουμε, σκέφθηκαν ότι ένα ερευνητικό ίδρυμα στην περιοχή θα συνέβαλε αποτελεσματικά στην πρόοδο. Συνέλαβαν την ιδέα, τη συζήτησαν, πίστεψαν στο εγχείρημα, πήραν πρωτοβουλίες και να το αποτέλεσμα...

Την ανάγκη της παρουσίας και των συμβουλών των γεωπόνων είχαν αρχίσει να αντιλαμβάνονται και κυρίως να καλλιεργούν το έδαφος στην ιδέα προ του 1900. Στην εφημερίδα «Νεολόγος» Πατρών της 30-5-1900 φιλοξενήθηκε ένα δημοσίευμα ενός σπουδαστή γεωπονίας, που διέμενε στην Ήλιδα και υπέγραφε με τα στοιχεία Ι. Π. Ο σπουδαστής αυτός είχε αποστείλει μακροσκελείς παρατηρήσεις για τις καταστροφές στην Πελοπόννησο και εν μέρει στην Ήλιδα από τον περονόσπορο. Συμβούλευε δε ότι πρέπει να υπάρχει Γεωργικός σταθμός στην Ηλεία και επαρχιακός σταθμός στην Ήλιδα.

Επειδή όμως, εκτός των άλλων προβλημάτων της γεωργίας, ο περονόσπορος ήταν δύσκολο να αντιμετωπισθεί, φαίνεται ότι ιδρύθηκε Γεωργικός Σταθμός, με διευθυντή κάποιον Ξανθόπουλο, όπως αναφέρει δημοσίευμα του Νεολόγου Πατρών στις 14-5-1901, όταν του έφεραν φύλλα σταφιδαμπέλου για εξέταση.

Όπως προκύπτει από την 63/11-10-1909 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Ήλιδος, με Δήμαρχο τον Γ. Ν. Σισίνη και που αφορά την κατασκευή συλλεκτήριας τάφρου παραπλεύρως του Γεωργικού Σταθμού, Ναού Καθολικής κ.λ.π. έως το δρόμο Βαρθολομιού, που θα αποστραγγίζει τα νερά των πλημμυρών του Πηνειού και των βροχών γενικά, (μεγάλο έργο για τη Γαστούνη τότε και αρκετά σημαντικό), φαίνεται ότι ο Γεωργικός Σταθμός λειτουργούσε στους αγρούς που είχε παραχωρήσει ο Ναός της Καθολικής δωρεάν. Η διαδικασία απόκτησης των τίτλων έγινε πολύ αργότερα.

Σύμφωνα με την απόφαση 45/30-6-1935 του τότε Κοινοτικού Συμβουλίου Γαστούνης «επιβάλλεται η σύστασις εν Γαστούνη και επί του υπό της Εκκλησιαστικής Επιτροπής του Ιερού Ναού Κοίμησης της Θεοτόκου Καθολικής προσφερομένης εκτάσεως και έχων υπόψη ότι ο προσφερόμενος αγρός είναι γονιμότατος και κατάλληλος δια πάσαν καλλιέργειαν, συνάμα δε ότι επί του αυτού αγρού είχε ιδρυθεί και ελειτούργη επί πολλά έτη ο Γεωργικός Σταθμός κατ' αρχάς και είτα το Αγροκήπιον Γαστούνης και συνεπώς ότι επί τούτου έχουν γίνει αρκεταί εγκαταστάσεις ως μόνιμοι βελτιώσεις». Επειδή η Γεωργική Περιφέρεια Ηλείας «ουδεμία επιδείξατο φροντίδα» αποφάσισαν να παραχωρήσουν την έκταση στο Δημόσιο (Υπουργείο Γεωργίας) για τη δημιουργία Δημοσίου Προτύπου Κτήματος. Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 40 της 1^{ης} Ιουλίου του 1935 απόφασης της Ενοριακής Επιτροπείας Ιερού Ναού Παναγίας Καθολικής οι ανήκοντες αγροί 75 στρεμμάτων εις τον Ιερόν Ναόν «Η Κοίμησις της Θεοτόκου» παραχωρούνται κατά πλήρη κυριότητα εις το Γεωργικό Ταμείον Ηλείας προς σύστασιν Δημοσίου Προτύπου Κτήματος. Όμως με την υπ' αριθμ. 11378 συμβολαιογραφική πράξη της 27^{ης} Νοεμβρίου 1935 παραχωρούνται δωρεάν τα προαναφερθέντα 75 στρέμματα αγρού μετά του εν αυτοίς Αγροκηπίου. Αυτά βρίσκονται στη θέση Καθολική ή Σπεντζολουλουδιά της περιφέρειας Γαστούνης και οριοθετούνται γύρω με αγροτικό δρόμο, με δημόσια τάφρο και με αγρούς του ίδιου και με πρόσοψη προς Βορράν 250 μέτρων και βάθος προς Νότον 300 μέτρων.

Τελικά το Υπουργείο Γεωργίας με την 2848/16-1-1936 απόφασή του ενέκρινε την σύσταση του αυτού του Πρότυπου Κτήματος ελπίζοντας οι αγρότες ότι θα δημιουργηθούν συνθήκες βελτίωσης της γεωργίας.

Στις εγκαταστάσεις που υπήρχαν διέμενε μόνιμα ο επικεφαλής γεωπόνος και καθημερινά ένας μεγάλος αριθμός εργαζομένων είχε μετατρέψει το χώρο σε πραγματικό παράδεισο. Από εκεί οι διερχόμενοι αγρότες έπαιρναν συμβουλές και ιδέες για τις δικές τους εργασίες. Εκεί κατά καιρούς και εναλλάξ εύρισκαν εργασία 200 εργάτες. Κατά μήκος των διαδρόμων υπήρχαν κάθε λογής άνθη, όλων των εποχών. Καρποφόρα δέντρα, φυτώρια κ.ά. σχημάτιζαν ένα αξιόλογο σύνολο που προκαλούσε τους επισκέπτες με την ομορφιά του και τα συστήματα άρδευσης που είχε τότε, τα πρωτόγνωρα. Οι παλιοί θυμούνται ότι κατά το πανηγύρι της Τρίτης του Πάσχα άνοιγε η πόρτα και οι επισκέπτες απολάμβαναν ένα πανέμορφο τοπίο.

Με απόφαση των Υπουργών Γεωργίας και Οικονομικών έγινε αναγκαστική απαλλοτρίωση στη Γαστούνη και στον Κόροιβο για την εγκατάσταση του Σταθμού Γεωργικής Έρευνας και ενώ το κτήμα της Γαστούνης είχε τα καταλληλότερα χώματα για πειράματα, όλως παραδόξως οι κεντρικές εγκαταστάσεις έγιναν στον Κόροιβο και ως έδρα ορίσθηκε η Αμαλιάδα. Γιατί ένα ερευνητικό ίδρυμα έχει ανάγκη να είναι κοντά ή μέσα σε αστικό κέντρο, όπως ήταν το αγρόκτημα της Γαστούνης, στο οποίο είχαν δημιουργηθεί 18 ποικιλίες για εμποροπαραγωγή και είχαν μελετηθεί συνολικά 29 είδη σπόρων; Ήταν όμως αδικαιολόγητη η ενέργεια, όλα αυτά να είναι στη Γαστούνη και Κόροιβο και ως έδρα να φέρεται η Αμαλιάδα! Επιπλέον υπέβαλαν το κράτος στα έξοδα να αγοράσει λεωφορείο και να μεταφέρει εργάτες από την Αμαλιάδα στον Κόροιβο, μέχρι που οι αντιδράσεις των κατοίκων έβαλαν για λίγο φρένο στην ασυδοσία και σταμάτησε το αίσχος. Η διαλυτική όμως τακτική και οι σκοπιμότητες που εκπροσωπούσαν διάφοροι κατά καιρούς υπεύθυνοι, ο παραμελισμός από το Υπουργείο και άλλα πολλά αχρήστευσαν τα εργαστήρια για εδαφολογικές αναλύσεις, φυτοπαθολογικές διαγνώσεις, οδηγίες καλλιεργητικής τεχνικής κ.λπ., αφού δεν υπήρχαν γεωπόνοι, είχε σαν αποτέλεσμα να μεταφερθούν σε άλλα μέρη (Πάτρα, Κιάτο, Καλαμάτα) και ο Σταθμός να υποβαθμισθεί.

Το 1977 με Π.Δ. μετατράπηκε σε Ινστιτούτο Λαχανοκομίας με έδρα την Πάτρα και προσωρινά την Αμαλιάδα! Το 1981 αναδιοργανώθηκε σε Ινστιτούτο Αμπέλου και Οπωροκηπευτικών (σε εποχή που τα αμπέλια είχαν εκριζωθεί!!) με έδρα τον Πύργο στο οποίο συγχωνεύθηκαν το Ινστιτούτο Λαχανοκομίας Αμαλιάδας και το Ινστιτούτο Αμπέλου και Σταφίδας Πατρών! Το Ινστιτούτο προβλεπόταν να έχει 5 τμήματα: Αμπέλου, Σταφίδας, Κηπευτικών, Δεντροκομίας και Τεχνολογίας οπωροκηπευτικών. Την εποχή του 1980/81 το σημερινό Ινστιτούτο Γαστούνης – Κοροΐβου (το επωνομαζόμενο Πύργου) είχε 11 γεωπόνους ερευνητές (βελτιώσεις φυτών, λαχανοκόμους, δεντροκόμους, φυτοπαθολόγους, τεχνολόγους αγροτικών προϊόντων κ.λπ.), 10 υπαλλήλους (διοικητικοί, λογιστές) υποστήριξης ερευνητικών προγραμμάτων (επιμελητές, παρασκευαστές) και 11 εργατοτεχνίτες, ενώ παράλληλα προσλαμβάνονταν μέχρι 30 άτομα το χρόνο έκτακτο εργατικό προσωπικό. Η δραστηκή μείωση του προσωπικού άρχισε από το 1982 με μεταθέσεις και απολύσεις ή συνταξιοδοτήσεις. Παρά τη σημαντική μείωση του προσωπικού και τη μεταφορά των οργάνων των εργαστηρίων αλλού, εξακολουθεί να παράγει ερευνητικό έργο, αφού και το 2000 ξεκίνησε η διαδικασία εγγραφής και νέων ποικιλιών κηπευτικών στον Εθνικό Κατάλογο Ποικιλιών Κηπευτικών του Υπ. Γεωργίας.

Μετά την εξέλιξη αυτή και υπό την πίεση των νέων συνθηκών που δημιουργήθηκαν με την ένταξη της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και άλλων διεθνών και εθνικών δεδομένων, έγινε πλέον επιτακτική η ανάγκη αναπροσαρμογής της οργανωτικής δομής της αγροτικής έρευνας και η δημιουργία ενός νέου σχήματος, πλέον σύγχρονου, λειτουργικού και ευέλικτου. Έτσι το 1989 αρχίζει μια νέα περίοδος με την ίδρυση του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας (ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε.) ως εθνικού φορέα της έρευνας και της τεχνολογίας στον αγροτικό χώρο με το νόμο 1845/89. Αυτό αποτελούσε και συμβατική υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το 1991 έγινε μεταγραφή και του δικού μας Ινστιτούτου στο Υπουργείο Γεωργίας.

Η σημασία και η συμβολή της έρευνας και τεχνολογίας στην ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας συνειδητοποιήθηκε και αναγνωρίστηκε από την πολιτεία από τις αρχές του αιώνα, επίσημα το 1930. Μέσα στο πνεύμα αυτό της πρωτοπορίας μπήκαν αμέσως και οι άνθρωποι του τόπου μας, της Γαστούνης, με την παραχώρηση των 75 στρεμμάτων γης για ίδρυση Δημοσίου Πρώτου Κτήματος για αγροτικές έρευνες.

Σήμερα είναι ανάγκη η ελληνική γεωργία, με τον κατάλληλο εκσυγχρονισμό της, να προσαρμοσθεί στο ταχύτατα εξελισσόμενο τεχνοοικονομικό και κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο της διεθνούς σκηνής. Η βασική επιδίωξη είναι σαφώς η παραγωγή αγροτικών προϊόντων ανταγωνιστικών, υψηλής ποιότητας και με διαδικασίες φιλικές προς το περιβάλλον. Παρά όμως τις καλές προθέσεις και τις δραστηριότητες που προβλέπεται να έχει το ΕΘΙΑΓΕ, εμείς εδώ, στην πιο παραγωγική αγροτική περιοχή της Ηλείας, βλέπουμε ότι το Ερευνητικό μας Ίδρυμα που το 1981 είχε 11 γεωπόνους και 30 εργαζόμενους, σήμερα ουσιαστικά να μην λειτουργεί, αφού δε διαθέτει ούτε υπάλληλο να πρωτοκολλεί τα έγγραφα. Οι εγκαταστάσεις του αχρηστεύθηκαν, πειράματα και έρευνες δε γίνονται καμιά υπηρεσία δεν παρέχεται στους αγρότες. Τα 141 στρέμματα της Γαστούνης σήμερα και τα 393 του Κοροΐβου μένουν χέρσα ή ανοικιάζονται σε αγρότες. Καμιά στήριξη από το Κράτος.

Η συμβολή του Ινστιτούτου στις Εθνικές ποικιλίες

Το Αγροκήπιο Γαστούνης, το Πρότυπο Δημόσιο Κτήμα ή Ινστιτούτο Λαχανοκομίας σήμερα, έχει ουσιαστικά συμβάλλει στην ανάπτυξη της γεωργίας της χώρας, με την επίλυση διαφόρων προβλημάτων κυρίως στον τομέα των κηπευτικών, με την μελέτη

της προσαρμοστικότητας, των τεχνικών καλλιέργειας και της αξιολόγησης και περιγραφής τεσσάρων εκατοντάδων ποικιλιών τομάτας και μερικών δεκάδων ποικιλιών τομάτας και μερικών δεκάδων ποικιλιών και λοιπόν κηπευτικών τοπικού ενδιαφέροντος, καθώς και τη βελτίωση τοπικών ποικιλιών πληθυσμών κηπευτικών.

Είναι το πρωτοπόρο Ερευνητικό Ίδρυμα της χώρας που ασχολήθηκε και ασχολείται με απaráμιλλο ζήλο με τη γενετική βελτίωση και τη δημιουργία ποικιλιών κηπευτικών και έχει στο ενεργητικό του την εγγραφή 30 και πλέον ποικιλιών κηπευτικών από τις 60 περίπου ποικιλίες που έχουν εγγραφεί στον Εθνικό Κατάλογο Κηπευτικών του Υπουργείου Γεωργίας και μάλιστα το Υπ. Γεωργίας έχει ορίσει το συγκεκριμένο Ινστιτούτο υπεύθυνο για τη διατήρηση και την αναπαραγωγή τους.

Αξίζει εδώ να σημειωθεί η προσπάθεια του Δήμου Γαστούνης, σε συνεργασία με το Βιολογικό τμήμα του Πανεπιστημίου Πατρών, το σύλλογο βιοκαλλιεργητών και την αστική εταιρεία Εύξεινη πόλη, να πετύχει παραχώρηση του κτήματος Γαστούνης – Κοροίβου, για να χρησιμοποιηθεί για έρευνες στη βιοκαλλιέργεια από το Πανεπιστήμιο Πατρών, με στόχο τον εκσυγχρονισμό της αγροτικής παραγωγής και τη διοχέτευση στην αγορά υγιεινών και ανταγωνιστικών προϊόντων.

Βιομηχανικά κτίρια που χάθηκαν

Ο υπάρχων ιστορικός βιομηχανικός πλούτος της πόλης μας με τα αξιοποιημένα και τα αναξιοποίητα ακόμη κτίρια και συγκροτήματα, θα μπορούσε να είναι πιο μεγάλος αν στο πέρασμά του χρόνου πολλά απ' αυτά δεν είχαν οδηγηθεί στην κατεδάφιση κάτω από την πίεση διαφόρων παραγόντων.

Αρχικά στα πρώτα χρόνια του 20^{ου} αιώνα, η ανάγκη της ανανέωσης που έφεραν σε νέες διαδικασίες και η τεχνολογική εξέλιξη οδήγησε στην ολοκληρωτική αντικατάσταση πολλών από τα παλαιότερα κτίρια με νεότερα τα οποία κατασκευάστηκαν με τις νέες οικοδομικές μεθόδους, ενώ οι διάφορες οικονομικές κρίσεις, που έφεραν οι αλλαγές στην ντόπια και στη διεθνή αγορά (πόλεμοι, κρίση στη σταφίδα, είδη επαγγελμάτων που εξέλιπαν) είχαν σαν αποτέλεσμα την εγκατάλειψη διαφόρων μη αποδοτικών ή ζημιογόνων παραγωγικών δραστηριοτήτων με ταυτόχρονη εγκατάλειψη των συγκροτημάτων που τις στέγαζαν.

Η φθορά του χρόνου λόγω της εγκατάλειψης ή της **πλημμελούς** συντήρησης, οι φθορές από τα φυσικά φαινόμενα, κυρίως τους σεισμούς που έχουν πλήξει και πλήττουν την περιοχή και το **δέλεαρ** της οικοδομικής εκμετάλλευσης των οικοπέδων με τη μέθοδο αντιπαροχής και την οικοδόμηση άλλων μοντέρνων κτιρίων είναι οι κυριότεροι παράγοντες που ευθύνονται για την απώλεια πολλών αξιόλογων βιομηχανικών κτιρίων.

Επιπλέον η μέχρι πρόσφατα έλλειψη ολοκληρωμένου πλαισίου προστασίας τους ως μνημεία πολιτιστικής και αρχιτεκτονικής αξίας και η απουσία προϋποθέσεων για την αξιοποίηση και επανάχρησή τους (έγινε εφικτό τα τελευταία χρόνια εξαιτίας των προγραμμάτων και οδηγιών της ΕΟΚ) που συνέβαλαν στην απώλεια πολλών από τα ιστορικά βιομηχανικά κτίρια της περιοχής, τα οποία παραμένουν ζωντανά στη μνήμη μας αποτυπωμένα σε παλαιές φωτογραφίες και σχέδια, που σώζονται σε διάφορα αρχεία ιδιωτών.

Εργοστάσιο γλυκόριζας

Θέση

Το ατμοκίνητο εργοστάσιο βρισκόταν στη συνοικία της Σιδηροδρομικής Γραμμής. Είχε κατορθωθεί η σιδηροτροχιά να επεκταθεί μέχρι το εργοστάσιο ώστε το εμπόρευμα να μπορεί να φορτώνεται εύκολα στα οχήματα του σιδηροδρόμου .

Ιστορικό-Μορφολογία

Η γλυκόριζα είναι ένα αυτοφυές φυτό που ξεριζώνεται με σκάψιμο ή με βαθύ όργωμα, για να ελευθερωθεί το χωράφι, ενώ οι άκρες των δρόμων γεμίζουν με κιτρινωπή πρασινάδα χωρίς λουλούδι και χωρίς αξία πλέον. Ο λαός πιστεύει ότι το φυτό έχει θεραπευτικές ιδιότητες, είναι αντιβηχικό και διουρητικό. Επίσης χρησιμοποιούταν στη ζαχαροπλαστική, στη μαγειρική και στη φαρμακευτική. Κάποιοι ξένοι, ίσως Ιταλοί, είχαν προσέξει την γλυκόριζα και συγκέντρωναν ποσότητες που μετέφεραν στην Ευρώπη.

Το **1898** δυο αδέρφια από το Σοποτό Καλαβρύτων είχαν εγκατασταθεί στη Γαστούνη. Ο Σταύρος και ο Θεόδωρος Σπηλιόπουλος δημιούργησαν ετερόρρυθμη εταιρεία με το γνωστό εξαγωγέα των Πατρών Παναγή Α. Βουρλούμη, με σκοπό την εκμετάλλευση της γλυκόριζας με ειδική βιοτεχνία-βιομηχανία. Η εταιρεία είχε την επωνυμία <<**Σ. Σπηλιόπουλος και ΣΙΑ**>> με έδρα τη Γαστούνη. Ο Σταύρος και ο Θεόδωρος Σπηλιόπουλος ήσαν ομόρρυθμα μέλη, ενώ ο Π. Α. Βουρλούμης με τον Δ. Ανδρούτσο (έμποροι, κάτοικοι Πατρών) ήσαν ετερόρρυθμα μέλη. Η εταιρία διέθετε κεφάλαιο

30000 δρχ., ποσόν υπερβολικά μεγάλο για την εποχή, απέκτησε καταστατικό με υπεύθυνο διαχειριστή της βιομηχανίας τον Σταύρο Σπηλιόπουλο.

Σκοπός της εταιρείας είναι : «**Η ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΚΑΙ ΙΔΡΥΣΙΣ ΑΤΜΟΚΙΝΗΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ**, προς αγοράν, εκμετάλλευσιν και βιομηχανικήν κατεργασίαν διαφόρων εγχωρίων προϊόντων, ιδίως της γλυκορίζης, χάριν εμπορίας αυτών εν τω εσωτερικώ και εξωτερικώ, διαρκείας 20 χρόνων (της εταιρείας της γλυκορίζης). Ο διαχειριστής (ΣΤΑΥΡΟΣ) είναι ελεύθερος να αποστέλλει εις το εσωτερικό ή εις το εξωτερικόν τα προϊόντα του εργοστασίου προς πώλησιν, δια μέσου οιασδήποτε προσώπου κρίνει κατάλληλον προς τούτο και δια μέσου του Παν. Α. Βουρλούμη, ο οποίος θα προσφέρει τις υπηρεσίες του ΕΠΙ ΤΗ ΚΕΚΑΝΟΝΙΣΜΕΝΗ κατά την κρατούσαν συνήθειαν πληρωμή προμήθεια».

Ο Σταύρος Σπηλιόπουλος πετούσε από τη χαρά του για την πραγματοποίηση του μεγάλου ΑΤΜΟΚΙΝΗΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΓΛΥΚΟΡΙΖΑΣ με την τότε νέα τεχνολογία. Ένιωθε υπερήφανος, γιατί μόνο η Γαστούνη του στο νομό Ηλείας θα είχε το **1898 ΝΕΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ !!**

Αγόρασαν οικόπεδο μέσα στη Γαστούνη, περίπου 8 στρέμματα, που άρχιζε από τη δυτική πλευρά του σιδηροδρομικού σταθμού ΣΠΑΠ κατέληγε στα Μπουκουβαλέικα και μεταξύ των δρόμων Κοροίβου, Αρχ. Ήλιδας και Αυγείου σήμερα. Ίδρυσαν ατμοκίνητο εργοστάσιο μεγάλων διαστάσεων εμβαδού 1010 τ. πήχεων με αποθήκη 505 τ.π., φρέαρ, στέρνα και εγκατέστησαν μηχανήματα (ατμολέβητα με ατμομηχανή, 2 ελαιοπιεστήρια, 1 ελαιοτριβείο, 1 προθερμαντήρα, 1 καπνοδόχο, 1 ατμοαντλία, 1 δεξαμενή, 10 λέβητες, 1 κρουνό εξάντλησης και άλλα εργαλεία). Τα μηχανήματα αγοράσθηκαν από τον Ιωάννη Σ. Δρίντζα, από τον Πειραιά. Το κτίριο ήταν κατασκευασμένο από πέτρα σύμφωνα με την νοοτροπία και την αρχιτεκτονική της εποχής.

Η λειτουργία του εργοστασίου άρχισε με πανηγυρική τελετή και απασχόλησε ντόπιους εργάτες υπό τον έμπειρο Ιταλό μηχανικό Oragio Arena από την Κατάνη και τον Antonino Pesce βοηθό του Arena. Οργανώθηκαν συνεργεία συγκέντρωσης του φυτού από την Ηλειακή ύπαιθρο και μεταφορά. Υπήρχαν ντεπόζιτα στα χωριά, όταν οι ποσότητες ήσαν αρκετές, εργάτες έφτιαχναν δεμάτια συγκρατημένα από τις ρίζες σε τρία σημεία του μήκους. Τα δεμάτια αποτελούσαν δέματα και φορτώνονταν στα ζώα μεταφοράς στο εργοστάσιο. Επειδή το γλυκόριζο ήταν πολύ, γινόταν γιάμπολη (πάστα) καλής ποιότητας σε ποσότητα που το εργοστάσιο είχε δυνατότητες να βιομηχανοποιήσει και το υπόλοιπο γλυκόριζο μεταφερόταν είτε ως ξεφλουδισμένο σε μπάλες με τη φλούδα σε ξεχωριστά σακιά (ημιπεξεργασμένο) είτε καθαρό γλυκόριζο αμπαλαρισμένο στα βαγόνια. Η επέκταση της σιδηροτροχιάς μέχρι το ντεπόζιτο του εργοστασίου διευκόλυνε τη μεταφορά του φορτίου στην Πάτρα για να το παραλάβει ο Π. Βουρλούμης. Το φορτίο πουλιόταν και μεταφερόταν μέσω Πάτρας στην Ιταλία, Μασσαλία, Αγγλία και ΗΠΑ.

«Όπως φαίνεται από τα βιβλία της επιχείρησης του Σταύρου Σπηλιόπουλου «Ο σκαφτιάς της γης(που έκανε τη βαρύτερη δουλειά της αγροτιάς) που δούλευε από την ανατολή του ήλιου μέχρι τη δύση έπαιρνε μεροκάματο για τον κόπο του 1,50 δρχ. όταν ο τεχνίτης αμοιβόταν με 5 δρχ. μεροκάματο και ο λογιστής που κρατούσε τα βιβλία του εργοστασίου 50 δρχ. μηνιάτικο.

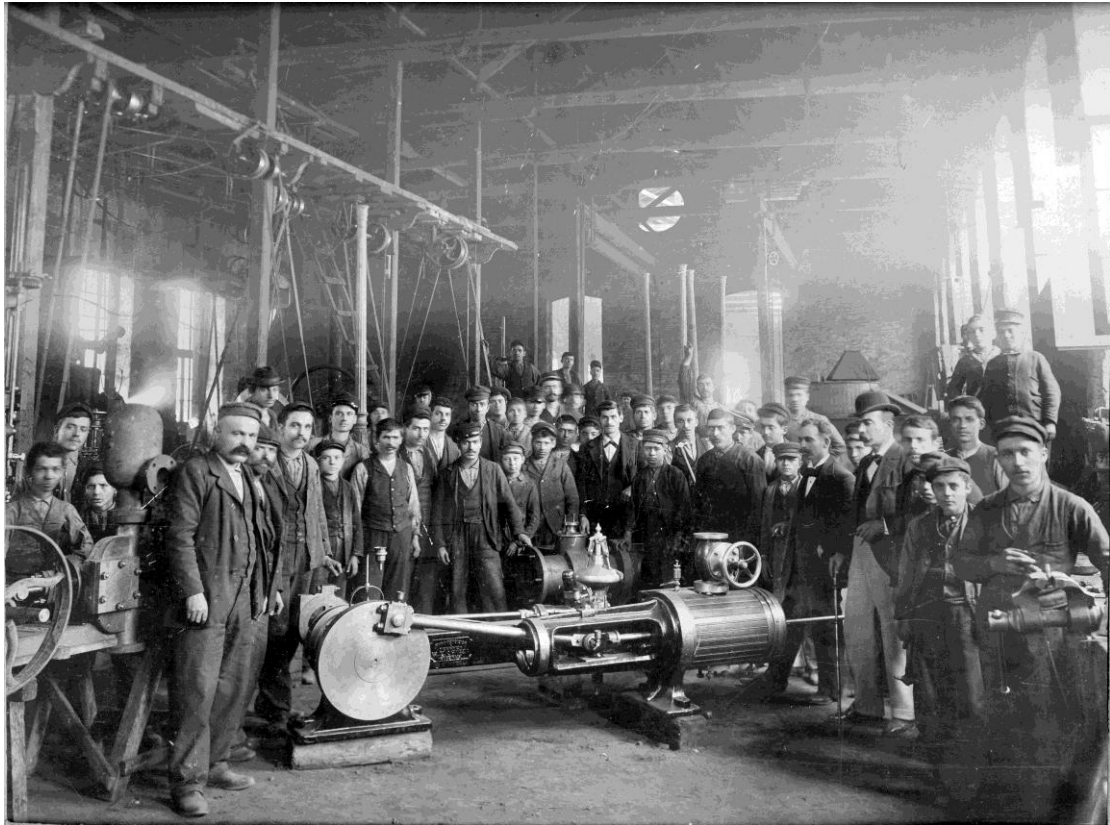
Εντυπωσιακό είναι επίσης το αναγραφόμενο ότι στις 3 Αυγούστου 1898 πλήρωσε για 2 καργιές «κεραμιδάκια» δρχ.5, στις 15 Αυγούστου 1898 πλήρωσε μια καργιά «κεραμιδάκια» δρχ.2.50, στις 31 Οκτωβρίου για καργιάτικα και χαρτόσημο πλήρωσε 2.50 δρχ. κ.λπ. Από αυτά φαίνεται τι τα κάρα και οι καρολόγοι, που έκαναν μεταφορές στοιχίζαν πολλά, γιατί ήταν λίγα.» (Κων. Λούρμπας «Στη Γαστούνη κάποτε...»)

Το εργοστάσιο εκβιομηχάνισης γλυκόριζας του Σπηλιόπουλου λειτούργησε 3-4 χρόνια, γιατί δεν μπόρεσε να αποφύγει τον ιταλικό ανταγωνισμό. Οι Ιταλοί εξακολουθούσαν να προμηθεύονται γλυκόριζα και να την εμπορεύονται. Καθώς και η ειδική Αγγλική εταιρεία (Makantrius Forbs Co) που συγκέντρωνε το φυτό και το μετακινούσε ανεπεξέργαστο μέσω Κυλλήνης από το 1890 και μετά. Αυτός ήταν και ο λόγος που απέτυχε νέα προσπάθεια εκβιομηχάνισης από τον ντόπιο Β. Μπεβερίνο. Τα μηχανήματα της βραχύχρονης βιομηχανίας αγοράστηκαν από τον Ηπειρώτη Γιάννη Μπουκουβάλα, που τα χρησιμοποίησε στο μύλο του.

Μέχρι τα τελευταία χρόνια (πριν κατεδαφιστεί το κτίριο) είχε απομείνει ένα επιβλητικό ερειπωμένο κτίριο με τους τεράστιους φοίνικες στην αυλή του να του κάνουν συντροφιά δείχνοντας σε όλους τους κατοίκους την αρχοντιά του και προκαλώντας κάποιο θαυμασμό και συγκίνηση, γιατί δημιούργησε κάποια εποχή μια πηγή πλούτου για την πόλη μας.

Η παρακάτω φωτογραφία παραδόθηκε από την κληρονόμο του Σ. Σπηλιόπουλου στον τότε Δήμαρχο Γαστούνης Κ. Λούρμπα, που την τοποθέτησε στην Αίθουσα Τελετών του Δημαρχείου, και μεγενθυμένη στην είσοδο του Κουρβισιάνειου Πολιτιστικού Κέντρου, ως ενθύμιο του μεγάλου και άξιου τέκνου Σ. Π. Σπηλιόπουλου και όλης της οικογένειας η οποία πρόσφερε και τίμησε την Γαστούνη, την πόλη μας.

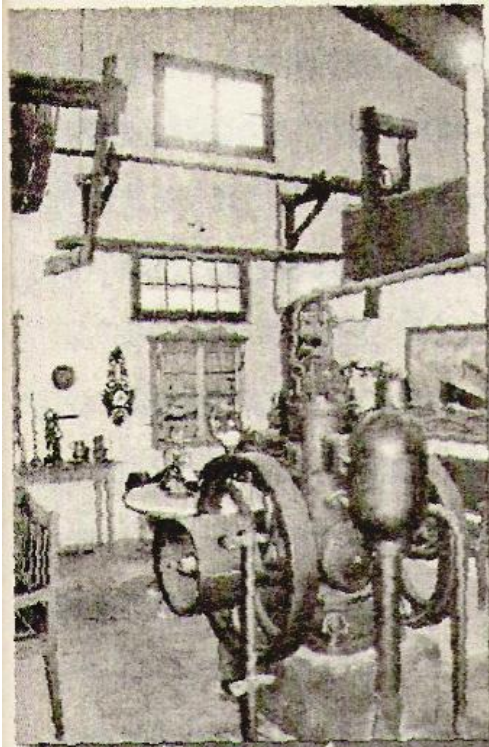
Εγκαίνια του εργοστασίου γλυκόριζας στη Γαστούνη το 1898

«Η μικρή τότε πρωτότοκη κόρη του Θ. Σπηλιόπουλου, Αικατερίνη, έβαλε σε κίνηση όλα τα μηχανήματα του εργοστασίου με το ζέσταμα του προθερμαντήρα και με τους πρώτους ατμούς που έβγαλε και τα παφ, παφ,παφ,... και λειτούργησε το εργοστάσιο, ένα ΖΗΤΩΩΩΩΩ... ακούστηκε από χίλιες φωνές ανθρώπων, που είχαν έρθει να ευχηθούν και να θαυμάσουν το έργο του Σταύρου Σπηλιόπουλου.

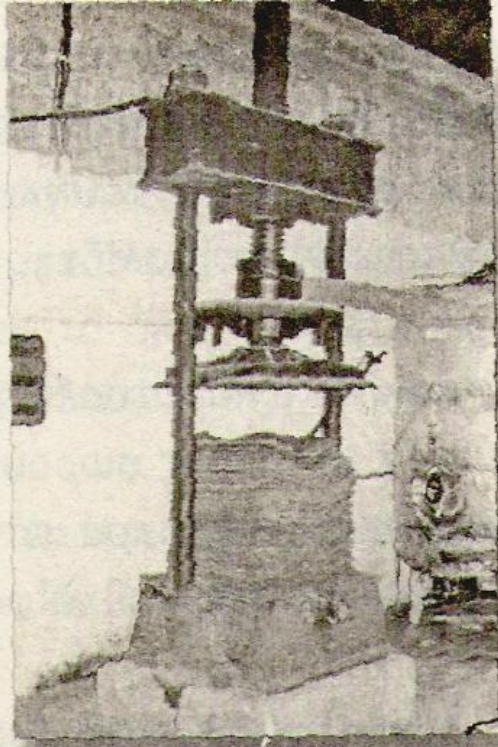
Συγκινητικές οι στιγμές για το δημιουργό Σταύρο και την τύχη της Γαστούνης. Αστραφτε από χαρά και ικανοποίηση το πρόσωπο του Σταύρου, όταν του έδιναν συγχαρητήρια για την προκοπή του εργοστασίου.

Η φωτογραφία έχει άριστη εμφάνιση, και παρά τα **110** χρόνια της από τότε που έχει τραβηχτεί, διατηρείται πολύ καλά και μοιάζει περισσότερο με ζωγραφιά παρά με φωτογραφία. Αντανακλά την ευμάρεια και τον πλούτο της αστικής τάξης, που άξια και χαϊδεμένα παιδιά της είναι οι ιδρυτές του Εργοστασίου, που δίνουν ψωμί στους εργάτες, οι οποίοι φαίνονται να χαμογελούν με ικανοποίηση μέσα στα καινούρια ωραία ραμμένα ρούχα τους.

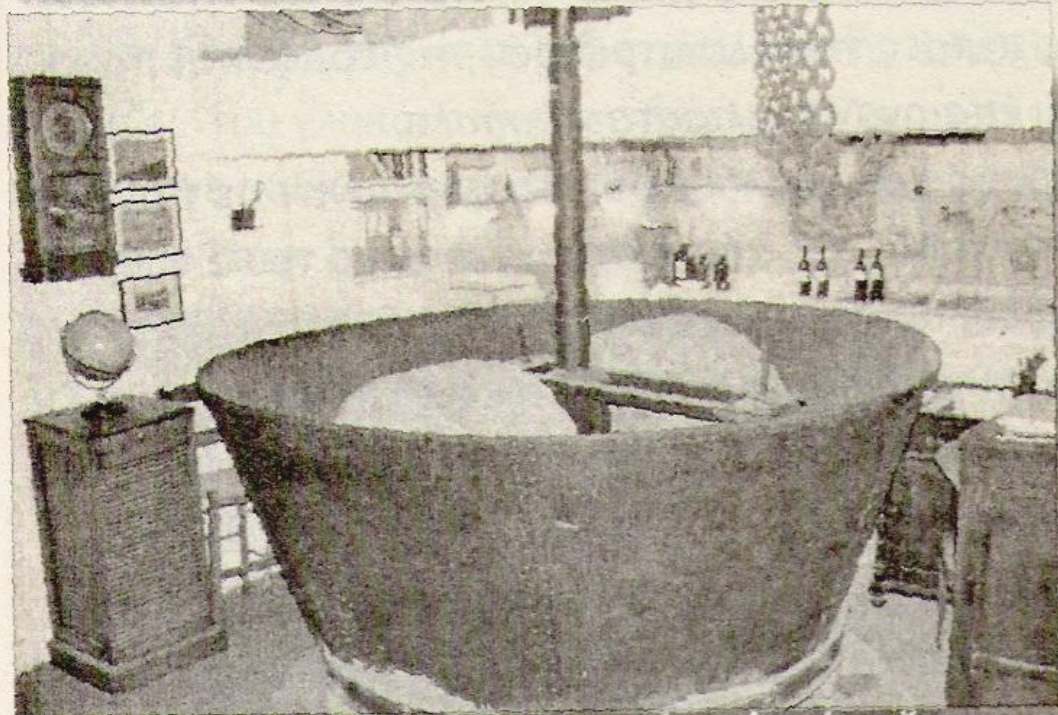
Δεν πιστεύω να υπάρχει πουθενά στην Ελλάδα τόσο αντιπροσωπευτική φωτογραφία της πραγματικής ατμόσφαιρας οποιουδήποτε εργοστασίου εκείνης της εποχής, του **τέλους του 19^{ου} αιώνα**, όσο την παρουσιάζει παραστατικά η φωτογραφία αυτή. Ο φωτογράφος των Α.Α.Μ.Μ. της Βασιλικής οικογένειας Α. Γαζιάδης, εν Πειραιεί οδός Μιαούλη, Πλατεία Θεμιστοκλέους (όπως γράφει στο πίσω μέρος η φωτογραφία), ήρθε στη Γαστούνη για το ΕΝΘΥΜΙΟΝ του ιστορικού γεγονότος» (Κ. Λούρμπας «Στη Γαστούνη κάποτε...»)

Η μηχανή.

η πρέσα

και τα λιθάρια του εργοστασίου γλυκόρριζας

Καρροποιείο

Θέση

Το καρροποιείο βρισκόταν στην οδό Γιάννη Γιαννακόπουλου. Τη σημερινή εποχή δηλαδή απέναντι από την αποθήκη ξυλείας Καστρινού.

Ιστορικό- Μορφολογία

Το 1882 ένας άρχοντας της Γαστούνης, ο Πανάς, έφερε το πρώτο κάρρο από τη Ζάκυνθο. Οι Ζακυνθινοί τεχνίτες είχαν μάθει την τέχνη κατασκευής κάρρων από Ιταλούς και κάποια εποχή ήλθαν να την μεταφέρουν στη Γαστούνη, εργαζόμενοι ως ειδικοί καρροποιοί. Ο ένας μετά τον άλλο οι Γαστουναίοι έδιδαν παραγγελίες και εξυπηρετούνταν με διάφορες στη μορφή καρότσες, κατάλληλες κατά πρώτο λόγο για την μεταφορά της συγκομιδής των καρπών. Σιγά- σιγά η τέχνη τελειοποιείται και κατασκευάζοντο κάρρα και διπλόκάρρα, προς στιγμινή μάλιστα οι ρόδες έγιναν λαστιχένιες. Εκτός από τα επαγγελματικά κάρρα, σχεδόν οι μεγαλοκτηματίες είχαν ο καθένας το κάρρο του και σε κάποια στιγμή προπολεμικά είχε γίνει το κάρρο λαϊκό είδος, περίπου όπως τα Ι.Χ. αυτοκίνητα.

Στη Γαστούνη προ του 1940 υπήρχαν καρροποιεία, που επισκευάζαν χαλασμένα ή κακοποιημένα κάρρα. Τέτοιο επισκευαστήριο ήταν του Πλάτωνα κοντά στον Πλάτανο, πλησίον του Πνευματικού Κέντρου(ΚΑΠΗ). Η λειτουργία του δεν σταμάτησε κατά την ξενική κατοχή, γιατί οι Γερμανοί χρειαζόνταν την εξυπηρέτηση των καρροποιών και μάλιστα τους καλοπλήρωναν.

Το να επιδιορθώνει κανείς ένα παλαιό ή κακοποιημένο κάρρο, πολύ περισσότερο να κατασκευάζει ένα καινούργιο κάρρο είναι σίγουρα άσκηση μιας ειδικής τέχνης, που αγγίζει τα όρια βιομηχανίας, έστω σε περιθώρια περιορισμένα μιας επαρχιακής βιοτεχνίας, οπότε πάλι εμπλέκεται η τέχνη.

Το 1943 ήλθε από τον Πύργο στη Γαστούνη ο Διονύσιος Κουρλαμπάς και αφού έμαθε την τέχνη άνοιξε δικό του καρροποιείο. Δούλευε αρχικά ως συνεργείο για επισκευές, αλλά σιγά-σιγά έφθασε να κατασκευάζει από το μηδέν καινούργια κάρρα και να καλύπτει τη ζήτηση της αγοράς, ως επί το πλείστον εκτελώντας παραγγελίες. Λειτουργούσε ως μικρή βιομηχανία και απασχολούσε προσωπικό 8 συνεργατών και βοηθών. Είχε εξοπλισθεί με διάφορα μηχανικά μέσα και προμηθευόταν την αναγκαία ύλη από την Πάτρα, το Βόλο και αλλού. Συγκεκριμένα από την Πάτρα προμηθευτής υλικών ήταν ο Μπουχάγιερ ,ο οποίος μετά την παρακμή της καρροποιίας ασχολήθηκε με την κατασκευή αμαξωμάτων λεωφορείων ακόμη και σήμερα. Για άλλα εξαρτήματα έδιναν παραγγελίες στο Βόλο.

Πρώτο και καλύτερο όργανο ήταν το καμίνι (όπως των σιδηρουργών). Συλλογή από σφυριά –σκεπάρνια και τρυπάνια- χειροτρύπανα, ξυλοφάγους, πριόνια, σμιρίγλι, αμόνι. Μέγγενη , ένα κλειδί του κάρρου που βίδωνε το παξιμάδι του άξονα, άλλα κλειδιά για βίδες, τσιμπίδια , που τραβούσαν τα σίδερα από τη φωτιά της καμίνου. Επίσης χωριστή μηχανή για να σφίγγει τη ρόδα ύστερα από τη φωτιά. Αυτή η μηχανή είχε έναν άξονα στο έδαφος και διάφορα βάρη, για να εξασφαλίζεται η ρόδα σε ένα επίπεδο, δηλαδή **να μην κάνει νερά και πιτσικάρει**. Η ανάγκη της καλής λειτουργίας του μικρού εργοστασίου επέβαλε να αποκτήσει μια κορδέλα, μια πλάνη και ένα μεγάλο τρυπάνι.

Για να παραγάγει ένα καινούριο κάρρο ο κατασκευαστής με το συνεργείο του δούλευαν τα επί μέρους και αυτά στο σύνολό τους συναρμολογούμενα συνέθεταν στο σύνολο τους μια τέλεια άμαξα. Τα καινούργια κάρρα ήθελαν διαφόρων ειδών ύλη, τα

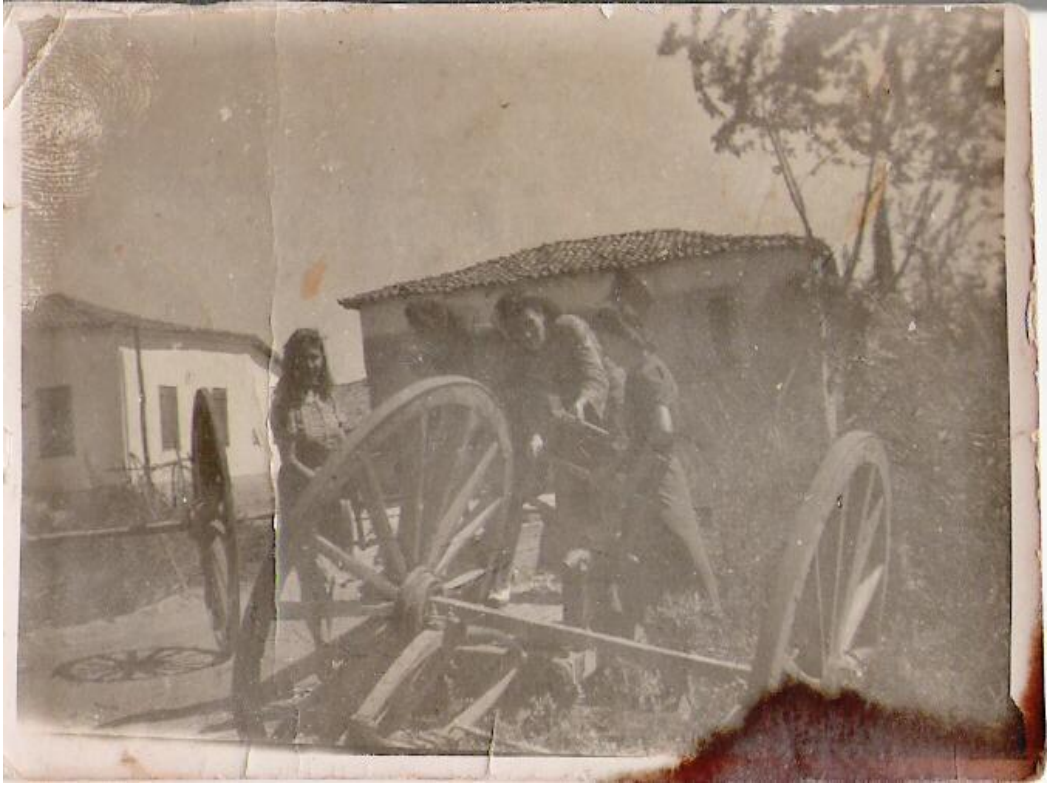
επισκευαζόμενα ήθελαν ανταλλακτικά. Υπήρχε στο εργαστήριο μια συλλογή από καινούργια ή διατηρούμενα μεταχειρισμένα και εξυπηρετούταν ολόκληρη η περιοχή μέχρι τη Ζαχάρω.

Το κάρρο ως προς την εξωτερική του όψη δεχόταν χρωμάτισμα και γράψιμο με στάμπες. Τα παραπέτια του κασονιού του κάρρου είχαν ύψος 0.20μ αλλά υπήρχαν και μεγαλύτερων διαστάσεων παραπέτια, που το ύψος κανονιζόταν από το είδος των αντικειμένων της μεταφοράς. Όταν το άλογο είχε μικρό μήκος, τότε εμπάζανε το κάρρο, δηλαδή το έκαναν πιο μικρό στο μήκος και το πλάτος και το συμμαζευαν ανάλογα. Γενικά τα κάρρα ήταν τριών κατηγοριών. Τα μικρότερα ήταν διαμέτρου 0.80μ. και τα μεγαλύτερα 1.80μ. Γινόταν όμως και κατασκευή μικρότερων για γαϊδουράκια. Τα κάρρα μπορεί να ήταν δίτροχα-σούστα ή τετράτροχα.

Για το καινούργιο κάρρο είχε να ασχοληθεί το συνεργείο 5 βοηθών με το μάστορα επί 1 εβδομάδα. Κατάλληλη εποχή για τα καινούργια κάρρα ήταν η θερινή, που ολιγόστευαν οι εργασίες επισκευών. Τα τελευταία χρόνια ένα έτοιμο κάρρο κόστιζε μέχρι 10000 δρχ.

Όταν ο τεχνίτης παρέδιδε το έτοιμο κάρρο στον ιδιοκτήτη του, του έλεγε **-ζέσε και πάρτο**. Με το ζέξιμο (υπό ζυγόν, το άλογο στη θέση του) άρχιζε η κανονική χρησιμοποίηση του **οχήματος** (εκείνης της εποχής), που κατασκευαζόταν στη Γαστούνη.

Ηλεκτρική Εταιρία Γαστούνης

Το 1933 ιδρύθηκε η Ένωση Βιομηχανιών Ηλεκτρισμού της Ελλάδος στην Αθήνα. Στη Γαστούνη υπήρχαν και υπάρχουν πάντοτε φωτεινά και δραστήρια μυαλά που συμβάδιζαν με τις εξελίξεις του καιρού τους. Κάποιοι συνέλαβαν την ιδέα ότι αν συμμετέχουν στην Ένωση Βιομηχανιών Ηλεκτρισμού της Ελλάδος θα συνέβαλαν αποτελεσματικά στην πρόοδο της πόλης τους (εκτός από το κέρδος που θα είχαν οι ίδιοι οι συμμετέχοντες). Συζήτησαν την ιδέα, πίστεψαν ότι το ηλεκτρικό θα έφερνε αλλαγές στη ζωή των ανθρώπων, θα γεννιόταν ένας πολιτισμός διαφορετικός από τους προηγούμενους, πήραν πρωτοβουλίες και το φως ήρθε...

Η πρώτη συνεργασία με την Ένωση ξεκίνησε πολύ νωρίς (μάλλον το 1933) με συμμετέχοντες στην Ηλεκτρική Εταιρία Γαστούνης τον Μαρκέτο, τον Χοτζάκη και έναν Ιταλό ηλεκτρολόγο. Αυτοί είχαν μια γεννήτρια περίπου 30-50Hp, που τροφοδοτούσε το κέντρο της Γαστούνης και τα μαγαζιά ίσως και κάποια σπίτια (προνομιούχων) μέχρι μια συγκεκριμένη ώρα το βράδυ (γύρω στις 10μ.μ.), μετά άναβαν σε όλο το δρόμο της αγοράς τους φανούς για να φωτίζεται η πόλη. Αυτή η εγκατάσταση των φανών στους δρόμους είχε γίνει το 1907 επί δήμαρχου Γ. Σισίνη.

Τον Σεπτέμβριο του 1949 αρχίζει να δημιουργείται μια νέα εταιρία για το ηλεκτρικό φως, όπως φαίνεται από τα στοιχεία που μπορεί κανείς να συγκεντρώσει για εκείνη την εποχή από το βιβλίο της επιχείρησης που κρατούσε ο Κ. Κοντάρης (Βιβλίο που ακόμη και σημερινός λογιστής θα ζήλευε για την τακτική και πλήρη αναφορά του).

Σύμφωνα με την έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της Ένωσης Βιομηχανιών Ηλεκτρισμού της 8^{ης} Απριλίου 1951 και από τον πίνακα των μελών της Ένωσης Βιομηχανιών Ηλεκτρισμού στη Γαστούνη υπάρχει η Ηλεκτρική Εταιρία Γαστούνης με συμμετέχοντες τους: Χριστοδουλόπουλο- Διαμαντόπουλο-Κοντάρη.

Το κτίριο της Εταιρίας ήταν κατασκευασμένο από πέτρα με σκεπή, σύμφωνα με την αρχιτεκτονική νοοτροπία της εποχής. Αγόρασαν μηχανήματα, όπως:

1. Μια Gardner 35/38 HP
2. Μια Hall (Γεννήτρια 100Am για 1000 στροφές)
3. Μια Ansaldo 10 HP (συνεξευγμένη μετά γεννήτριας)
4. Μια Blachstone 80 HP

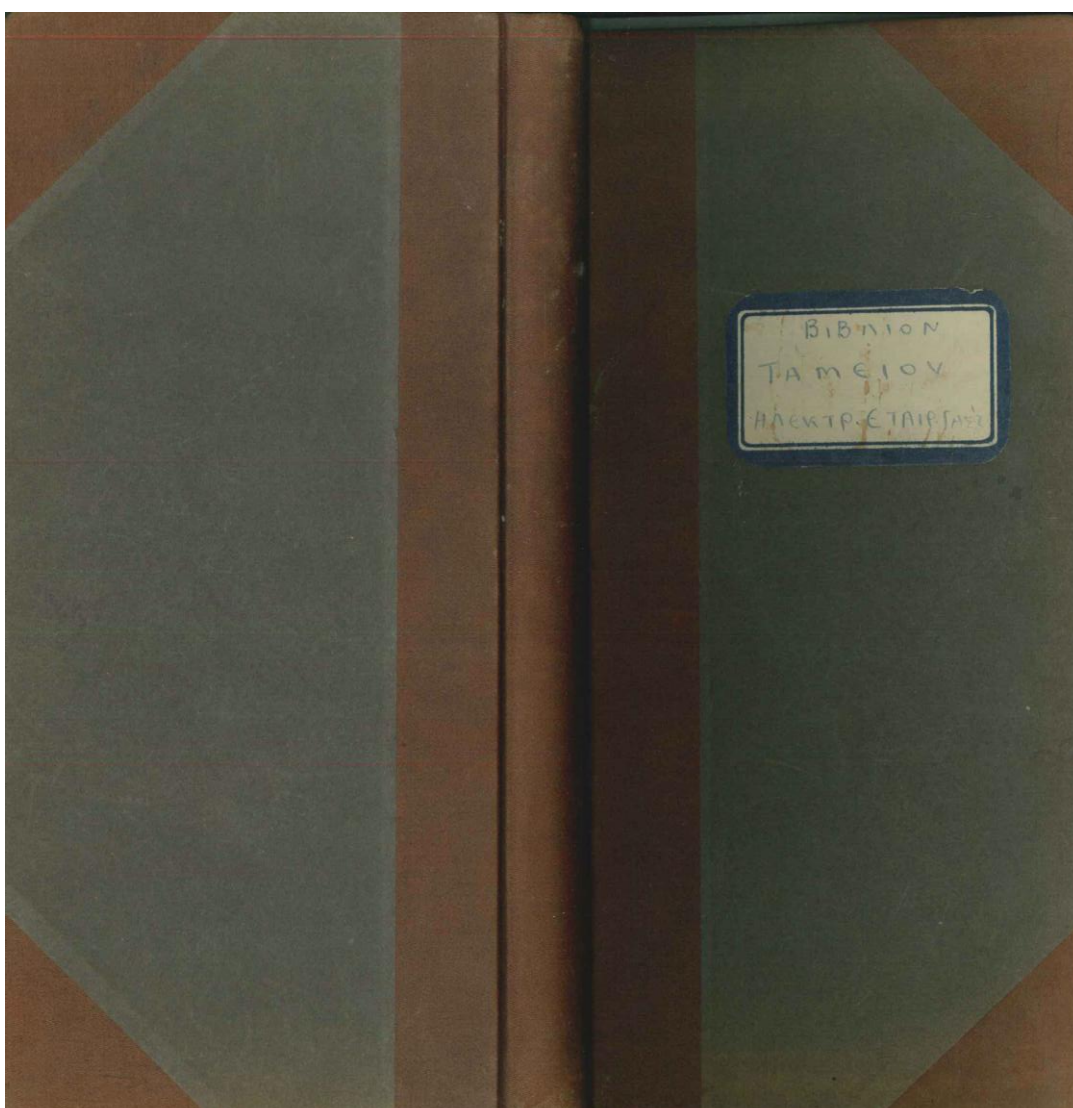
Είχαν εξοπλισμό για την λειτουργία της Εταιρίας όπως:

1. Ανταλλακτικά
2. Ηλεκτρικούς στύλους
3. Στηρίγματα σιδηρά
4. Πέδιλα ηλεκτροτεχνιτών
5. Σιδηρογωνία
6. Σφραγίδα της Εταιρίας
7. Κάρο συνεργείου που μετέφερε τα εργαλεία

Η ηλεκτρική εταιρία χορηγούσε ρεύμα στους πολίτες σύμφωνα με τις διατάξεις της σύμβασης μετά του Δήμου Γαστούνης. Ο Δήμος εξέδιδε τιμολόγιο σύμφωνα με τις σχετικές εγκρίσεις του υπουργείου Βιομηχανίας και της Ένωσης Βιομηχανιών Ηλεκτρισμού και ο εισπράκτορας της εταιρίας θα έπαιρνε τα χρήματα από τον καταναλωτή. Η Ηλεκτρική Εταιρία Γαστούνης και ο υποψήφιος καταναλωτής συμφωνούσαν ένα συμβόλαιο παροχής ηλεκτρικού ρεύματος, σύμφωνα με το οποίο ο καταναλωτής αναγνώριζε πλήρες δικαίωμα της κυριότητας της Εταιρίας επί των Ηλεκτρικών εγκαταστάσεων και των συσκευών μεταξύ του κυρίου δικτύου και του κυκλωματοθλάστου (ασφάλειας) και κατέβαλε χρήματα (20000 δρχ.) ως εγγύηση, λόγω συμμετοχής του για την εγκατάσταση της παροχέτευσης. Σε περίπτωση που ο καταναλωτής δεν πλήρωνε ο εισπράκτορας κατέθετε την απόδειξη στα γραφεία της

εταιρίας όπου ο καταναλωτής μπορούσε να πληρώσει εντός 2 ημερών, διαφορετικά η εταιρία είχε το δικαίωμα να διακόψει την ηλεκτρική ενέργεια. Για την επανασύνδεση μετά την διακοπή έπρεπε να πληρώσει 10000 δραχμές.

«Η Βάσω διάβαζε ως τα μεσάνυχτα με το φως της γεννήτριας, όπως και όλοι τότε στη Γαστούνη. Λίγο πριν, άρχιζαν οι προειδοποιητικές διακοπές του ρεύματος. Οποιαδήποτε μεταμεσονύκτια δουλειά γινόταν με τη λάμπα πετρελαίου. Όλοι κοιμόντουσαν νωρίς στην επαρχία, αποκαμωμένοι από τις δουλειές, αλλά και λόγω της διακοπής του ρεύματος».(Λ. Δαμουλή-Φίλια «Από την ανάμνηση στην ιστορία»), από τα στοιχεία αυτά διαπιστώνει κάποιος ότι η παροχή ρεύματος σταματούσε κατά τη διάρκεια της νύκτας, σαν να ήθελε και αυτό να ξεκουραστεί όπως οι καταναλωτές ή μπορεί και ίσως να μην ήθελε τους επιβαρύνει περισσότερο.

6		7			
	Επι Μεταφορές	18,920,000	Επι Μεταφορές	2,333,250	
Δασμ. 5	Καταναλωτές επιχορηγούμενοι	2,875,000	Επι Μεταφορές, Πληρωτέα & Προσαυξησθέντα	5375,000	
7	Καταναλωτές επιχορηγούμενοι	866,000	Δασμ. 5	Πληρωτέα - Οριστική	1,853,000
Φόρο 2	Καταναλωτές επιχορηγούμενοι - πρόσφατοι	4,087,000	7	Χαρτίδια	50,850
7	Καταναλωτές επιχορηγούμενοι	6,400,000	7	Χαρτίδια	56,500
7	Παροχές Προσαυξησθέντων	670,000	7	Επιχορηγούμενοι Πληρωτέα	866,000
Μαθ. 27	Επιχορηγούμενοι	3,300,000	Φόρο 3	7	6,400,000
			7	Χαρτίδια	68,500
			7	Παροχές Προσαυξησθέντων	619,000
			Μαθ. 2	Παροχές Προσαυξησθέντων	700,000
			7	Παροχές Προσαυξησθέντων	1,800,000
			7	Παροχές Προσαυξησθέντων	79,000
			7	Παροχές Προσαυξησθέντων	81,000
			7	Παροχές Προσαυξησθέντων	32,000
			7	Παροχές Προσαυξησθέντων	24,000
			7	Παροχές Προσαυξησθέντων	20,000

36		37			
Μαχαλιφάρα		Αραχχουμ			
1	οGazdner 35/35 HP	3500000	1	Κυραγι' Cardner	5000000
2	Hall (Carriger) 100	8000000	2	Αλεξανδρι	4500000
	Αναγ. 1000 Στ.				
3	Ansaldo 10 HP				
	600000000				
	100000000				
4	Blackstone				
	90 HP				
	(προσαυξησθέντα)	10000000			

ΕΝΩΣΙΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΠΡΟΣ

ΤΗΝ ΤΑΚΤΙΚΗΝ ΓΕΝΙΚΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ

ΤΗΣ 8^{ΗΣ} ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1951

ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1950

ΕΤΟΣ ΔΕΚΑΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

.....
ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

ΟΔΟΣ ΚΟΡΑΗ 5 — 1^{ΟΙ} ΟΡΟΦΟΣ

ΤΗΛΕΦ. 32-263

ΑΘΗΝΑΙ

Π Ι Ν Α Ξ
ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

- 1) Άγια Άννα Εβροίας.—Ήλεκτροφωτισμός Άγιας Άννης (Γεώργ. και Άνδρέας Καράμπελας).
- 2) Άγια Παρασκευή Λέσβου.—Έμποροβιομηχανία Άγ. Παρασκευής Α.Ε.
- 3) Άγιος Δημήτριος Λεβαδείας.—Ήλεκτροφωτισμός Άγιου Δημητρίου.
- 4) Άγιος Κυρίκος Ίκαρίας.—Ήλεκτροφωτισμός Άγ. Κηρύκου Ίκαρίας.
- 5) Άγιος Κωνσταντίνος Λοκράδος.—Όμόρρυθμος Ήλεκτρική Έταιρεία Συναϊώτης—Μαρούς.
- 6) Άγιος Νικόλαος Κρήτης.—Ήλεκτροφωτισμός Άγιου Νικολάου (Λάμπης Αλεξιάκης).
- 7) Άγρίνιον.—Ήλεκτροφωτισμός Άγρινίου (Γιάννης Παπαστράτος).
- 8) Άγιά.—Ήλεκτροφωτισμός Άγιάς (Εδύγγιλος Τσιουκόλης).
- 9) Άδριανή Λοκιάς.—Ήλεκτροφωτισμός Άδριανης (Εδύγγ. Φενδοπούλης).
- 10) Άγρινι.—Ήλεκτρική Έταιρεία Άγίνης (Γιάν. Μπαρούσλας και Σία).
- 11) Άγιον.—Ήλεκτροβιομηχανία Άγιου Α. Ε.
- 12) Αϊδηρός.—Έλληνική Ήλεκτρική Έταιρεία Α. Ε.
- 13) Αιτωλικόν.—Ήλεκτροφωτισμός Αιτωλικού (Αεον. Π. Ζημητόπουλος).
- 14) Άκρϊτα Άγίου.—Ήλεκτρική Έταιρεία Άκρϊτας (Σπύρος Μιχαλίτης).
- 15) Άκταιον.—Ήλεκτρική Έταιρεία Άκταιού (Β. Μπαλτζής και Σία).
- 16) Άλεξανδρούπολις.—Δήμος Άλεξανδρουπόλεως Ε.Ε.Η.Ε.
- 17) Άλισσέρτη Λοκιάς.—Ήλεκ. Έταιρεία Άλισσέρτης (Μιχ. Βαρθολομαίος).
- 18) Άλιμνός.—Ήλεκτροφωτισμός Άλιμνου (Αντώνιος Βλατάκης).
- 19) Άμαλιάς.—Ήλεκτρική Έπιχειρήσις Άμαλιάδος Α. Ε.
- 20) Άμπελάκια Σαλαμίνας.—Ήλεκτ. Έταιρεία Άμπελακίων—Παλιονίων—Καματερού (Μ. Μαζιάτη, Δ. Αναστασιου, Δ. Παπανικολάου και Σία).
- 21) Άμυνταιον.—Ήλεκτροφωτισμός Άμυνταίου (Β. Μπαλτζής).
- 22) Άμφικλεία.—Ήλεκτροφωτισμός και Έκκομιστήρια Βάμβακος Άμφικλείας Α. Ε.
- 23) Άμφιλοχία.—Ήλεκτρική Έταιρεία Άμφιλοχίας Κων. Παπάς και Άφοι Γιώτη).
- 24) Άμφισσα.—Ήλεκτρική Έταιρεία Άμφισσας Α. Ε.
- 25) Άνδραβίδα.—Ήλεκτροφωτισμός Άνδραβίδας (Μιχ. Κοντάρης).
- 26) Άνδρϊτσαινα.—Ήλεκτρική Έταιρεία Άνδρϊτσαινής (Ίω. Μαθιουδάκης).
- 27) Άνδρος.—Ήλεκτρική Έταιρεία Άνδρου (Σπύρος Πολέμη και Σία).
- 28) Άντσια Λέσβου.—Ήλεκτροφωτισμός Άντισσης (Νικ. Πασσαδέλης).
- 29) Άπειρανθός Νάξου.—Ήλεκτρική Έταιρεία Άπειράνθου (Γ. Πρωτονατάριος—Μ. Μυτιληναίος).

- 30) Άργος.—Έλληνική Ήλεκτρική Έταιρεία Α.Ε.
- 31) Άργος—Όρεστιάδων.—Ήλεκτροφωτισμός Άργους Όρεστιάδων (Άργ. Παπαζήσης).
- 32) Άργυρούσι.—Έλληνική Ήλεκτρική Έταιρεία Α. Ε.
- 33) Άρναία Χαλκιδικής.—Ήλεκτροφωτισμός Άρναίας (Κατακ. Κατάκαλος).
- 34) Άρτα.—Ήλεκτρική Έταιρεία Άρτας (Θεμιστ. Γρανιάκας).
- 35) Άρταίνες Κρήτης.—Ήλεκτρική Έταιρεία Άρταίνων.
- 36) Άσβεστοχώρι.—Ήλεκτρική Έταιρεία Άσβεστοχωρίου (Β. Φεακόπουλος—Γ. Βασιλειάδης).
- 37) Άστακός Αιτωλίας.—Ήλεκτροφωτισμός Άστακού (Κων. Καββαδίας).
- 38) Άταλάντη.—Ήλεκτρική Έταιρεία Άταλάντης (Άγγελ. Σαμαρτζή).
- 39) Άχαρναί (Μενίδι).—Ήλεκτροφωτισμός Άχαρναίων (Μ. Μπουλακας).
- 40) Βαρθολομιός.—Ήλεκτρική Έταιρεία Βαρθολομιού (Άδελφοί Κ. Γαρσιού).
- 41) Βάρδα Πατρών.—Ήλεκτροφωτισμός Βάρδας (Κομης Γεωργόπουλος).
- 42) Βασιλικά.—Ήλεκτροφωτισμός Βασιλικών (Α. Παττίκας).
- 43) Βέροια.—«Βέροια» Ανώνυμος Βιομηχανική Έταιρεία.
- 44) Βόλος.—Ήλεκτρική Έταιρεία Βόλου Α.Ε.
- 45) Βόνιτσα Αιτωλίας.—Ήλεκτρική Έταιρεία Βονίτης (Μεν. Γιαννέλος).
- 46) Βροντάδες Χίου.—Ήλεκτρική Έταιρεία Βροντάδων.
- 47) Βύλλια.—Ήλεκτροφωτισμός Βυλλίων (Κ. Παπακωνσταντίνου και Σία).
- 48) Βυτίνα.—Ήλεκτροφωτισμός Βυτίνης (Όμηρος Γαβρουήκης).
- 49) Γαλιτσά Χαλκιδικής.—Ήλεκτρική Έταιρεία Γαλιτσάς (Άφοι Άβέρη).
- 50) Γαλαξιδιον Φωκίδας.—Ήλεκτρική Έταιρεία Γαλαξιδίου (Κ. Μακρής και Σία).
- 51) Γαργαλιάνοι.—Ήλεκτρική Έταιρεία Γαργαλιάνων Θ.Α. Ζάνης και Σία.
- 52) Γαστούνη.—Ήλεκτρική Έταιρεία Γαστούνης (Χριστοδουλόπουλος—Διαμντόπουλος—Κοντάρης).
- 53) Γιαννιτσά.—«Βέροια» Ανώνυμος Βιομηχανική Έταιρεία.
- 54) Γουμένισσα.—Ήλεκτροφωτισμός Γουμενίσσης (Άθαν. Παζαρογιάννης).
- 55) Γρεβενά.—Ήλεκτρική Έταιρεία Γρεβενών (Τσαλίκη—Κυριατζή).
- 56) Γούθειον.—«Πανηλεκτρική» Α.Ε. Τεχν. και Ήλεκτρικών Έπιχειρήσεων.
- 57) Δαύεια Άττικής.—Ήλεκτρική Έταιρεία Δαυλείας (Α. Μπαζός—Γ. Κοπαντζής).
- 58) Δημητσάνα.—Κοινοφελές Ταμείον Δημητσάνης.
- 59) Διδυμόταχον.—Όργανισμός Ήλεκτροφωτισμού Δήμου Διδυμοταχίου.
- 60) Διστομον.—Ήλεκτρική Έταιρεία Διστόμων (Άθαν. Κίνιας).
- 61) Δοξάτοιν.—Έργοστάσιον Ήλεκτροφωτισμού (Άποστόλου Παπουτσή).
- 62) Δοξία Βόλου.—Γκούντες Ήλεκτροφωτισμός Δοξίας.
- 63) Δοφίνα.—Βιομηχανική και Ήλεκτρική Έταιρεία Δοφίνας Α.Ε.
- 64) Έδεσσα.—Δήμος Έδέσσης.
- 65) Έλασσόν.—Ανών. Έταιρεία Ήλεκτροφωτισμού και Παγωταίας.
- 66) Έλατεια.—Ήλεκτρική Έταιρεία Έλατείας (Α. Μπαζός—Π. Άγγελής).

ΦΩΤΙΣΜΟΣ ΟΙΚΙΩΝ

ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ

ΟΝΟΜΑ ΠΕΛΑΤΟΥ Παπαδόπουλος Ανδρέας

Αριθμός Συμβολαίου 218

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ

ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΝ Ο - 1

Εν Γαστούνη σήμερον την 14^η Φεβρουαρίου 1981. Ηλεκτρική Έταιρία Γαστούνης εκπροσωπούμενη επί του προκειμένου υπό τον κ. Σπύρον Κοιρανιό και αφ' ετέρου δ.κ. Ανδρέας Παπαδόπουλος κάτοικος Γαστούνης συνεφώνησαν τα έξης:

Τη αίτηση και υπό ίδιαν ευθύνην του δευτέρου των συμβαλλομένων μερών κ. Ανδρέα Παπαδόπουλου η Ηλεκτρική Έταιρία Γαστούνης αναλαμβάνει την υποχρέωσιν να χορηγήσῃ εἰς αὐτὸν ἠλεκτρικὸν ρεῦμα πρὸς φωτισμὸν ἑξ ἑξῆς ἐπι πληρωμῇ τοῦ τιμηματός τοῦ καταναλωθέντος ρεύματος, συμφώνως πρὸς τὰς ἐκάστοτε ἐνδείξεις τοῦ δεικτῶν τοποθετουμένου μετρητοῦ ὑπὸ τοὺς ἀκολουθοῦντας ἄρθρα:

ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

Ἄρθρον 1ον. Ἡ Ηλεκτρική Έταιρία Γαστούνης θά χορηγήσῃ τὸ ρεῦμα συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς συμβάσεως μετὰ τοῦ Δήμου Γαστούνης.

Ἐγκαταστάσεις Ἐταιρίας

Ἄρθρον 2ον. Συμφώνως τῆς μετὰ τοῦ Δήμου συμβάσεως δικατωλάτῃ ἀναγνώριζει πλήρως δικαίωμα τῆς κυριότητος τῆς Ἐταιρίας ἐπὶ τῶν ἠλεκτρικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ τῶν συσκευῶν περιλαμβανομένων μετὰ τοῦ κυρίου δικαίου καὶ τοῦ κυλιωματοῦ δόσιου (ἀσφαλτοῦ) συμπεριλαμβανομένου, οἰοῦνθ' ὅτι καὶ ἐν τῶ ἀντικειμένῳ τῶν παρ' αὐτοῦ καταβληθέντων χρημάτων λόγω συμμετοχῆς του διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῆς παροχῆς αὐτῆς.

1 - 0 = 2 =
ΝΟΙΟΝ ΣΟΜΣΙΤΩΦ
Ἄρθρον 3 Οἰοῦνθ' ὅτι μεταβολὴ ἢ φθορὰ ἢ παραβίασις τῶν ἀρθρῶν προσηγορευθεῖσα εἰς τὰς ἐγκαταστάσεις ἢ τὰς συσκευὰς τῆς Ἐταιρίας τὰς ἐπισημασθεῖσας ἐν τῷ ἐπισημασθέντι καὶ τοῖς παρὰ τῆς ἐταιρίας τοῦ πέλατου τῶν συμβαλλομένων ὡς καὶ πᾶσαι τυχόν ἀρτηρίαι τοῦτου εἰς τοὺς ἀσφαλτοῦ τῆς Ἐταιρίας θά ἐπιθεωρηθῶσιν ὑπὸ ἀνεξάρτητος ταύτας θέλει ἐκλήθησθαι ὡς πρόβλεψις τοῦ καταναλωτοῦ πρὸς ἀπνο- ρεῦμένην χρῆσιν ἢ ἐπιθεωρῶσιν του ἐπὶ τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ τῶν συσκευῶν τῆς Ηλεκτρικῆς Ἐταιρίας ἐπὶ ἰσῶ ὠφέλει ἢ πρὸς ἀλλοιω- σιν τῶν ἐνδείξεων τοῦ μετρητοῦ αὐτοῦ καὶ συνεπῶς παρέχεται τῇ Ἐταιρίᾳ τὸ δικαίωμα ὅπως διακόψῃ ἄμεσως τὴν χορηγίαν του βεβλησῶν ἐπιθεωρησῶσιν τῆς ταύτης καὶ πάσης ἐτέρας τυχόν δικα- στικῆς ἐνεργείας ἐναντίον τοῦ καταναλωτοῦ πρὸς ἀποκατάστασιν πάσης προσηγορευθεῖσης τυχόν αὐτῆς ζημίας.
Ἐπιθεωρήσεις τῶν ἐσωτερικῶν ἐγκαταστάσεων
Ἡ Ἐταιρία δικαιούται καθ' ὅσον ἔχει δικαίωμα νὰ ἀνορθῇ παροχὴν ρεύματος ἐφ' ὅσον δὲν εἶθελε πρῶτον δειτῆ ἐρωτηρικῆ ἐγκατάστασις τοῦ πελάτου ἀνταποκρίνεται πρὸς τοὺς κανονισμοὺς.
Πληρωμὴ τῶν ὀφειλομένων
Ἄρθρον 4ον. Γὰ ὀφειλόμενα τῇ Ἐταιρίᾳ παρὰ τοῦ καταναλωτοῦ ποσὰ, διὰ μέν τὴν ἐγκατάστασιν τῆς παροχῆς αὐτῆς καὶ τὴν προκα- ταβολὴν διὰ τὴν καταναλωσιν προπληρώνονται πρὸς τῆς (συνδέσεως τοῦ πελάτου εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἐταιρίας τὰ ὀφειλόμενα ὡς ἀνί- τιμον καταναλώσεως ποσὰ, εἰσὶ πληρωτέα εὐθὺς ἅμα τῇ ἐπιδείξει τῆς σχετικῆς ὀφειλῆς εἰς τὸν τόπον τῆς παροχῆς τῆς Ηλεκτρικῆς ἐνεργείας χρησιμοποιημένης εἰσπολήσεως τοῦ πελάτου διὰ τὸ ποσὸν τῆς ὀφειλῆς του.
Ἐὰν ἡ πληρωμὴ αὐτὴ δὲν πραγματοποιηθῇ ὁ εἰσπρακτωρ θά κα- ταθέτῃ τὴν ἀπόδειξιν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἐταιρίας ὅπου δύνανται ὁ καταναλωτὴς νὰ πληρῶσιν ἐν τῶν ἡμερῶν ἑξῆς ἢ ἕταρτα ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς διακοπῆς τῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας εἰσπρακτοῦς τὸ ποσὸν τῆς ὀφειλῆς ἐκ τῆς εἰς χεῖρας τῆς ἐγγυήσεως.
Τὸ ἀντίτιμον τῆς ἐπανασυνδέσεως μετὰ τὴν διακοπὴν ἀνέρχεται εἰς δραχμὰς (10 000) δέκα χιλιάδας.
Ἐὰν ἡ χρηστέσιμα τῶν τιμολογίων καὶ ἡ ἐξωφλητικὸν ἀποδείξεων βαρῶν τῶν πελάτων ἐπισημασθεῖσας ἐν τῷ ἐπισημασθέντι καὶ τοῖς παρὰ τῆς ἐταιρίας τοῦ πέλατου τῶν συμβαλλομένων ὡς καὶ πᾶσαι τυχόν ἀρτηρίαι τοῦτου εἰς τοὺς ἀσφαλτοῦ τῆς Ἐταιρίας θά ἐπιθεωρηθῶσιν ὑπὸ ἀνεξάρτητος ταύτας θέλει ἐκλήθησθαι ὡς πρόβλεψις τοῦ καταναλωτοῦ πρὸς ἀπνο- ρεῦμένην χρῆσιν ἢ ἐπιθεωρῶσιν του ἐπὶ τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ τῶν συσκευῶν τῆς Ηλεκτρικῆς Ἐταιρίας ἐπὶ ἰσῶ ὠφέλει ἢ πρὸς ἀλλοιω- σιν τῶν ἐνδείξεων τοῦ μετρητοῦ αὐτοῦ καὶ συνεπῶς παρέχεται τῇ Ἐταιρίᾳ τὸ δικαίωμα ὅπως διακόψῃ ἄμεσως τὴν χορηγίαν του βεβλησῶν ἐπιθεωρησῶσιν τῆς ταύτης καὶ πάσης ἐτέρας τυχόν δικα- στικῆς ἐνεργείας ἐναντίον τοῦ καταναλωτοῦ πρὸς ἀποκατάστασιν πάσης προσηγορευθεῖσης τυχόν αὐτῆς ζημίας.
Γενικαὶ Διατάξεις
Ἡ Ἐταιρία δικαιούται δι' ὅσον ἔχει δικαίωμα νὰ ἀνορθῇ παροχὴν ρεύματος ἐφ' ὅσον δὲν εἶθελε πρῶτον δειτῆ ἐρωτηρικῆ ἐγκατάστασις τοῦ πελάτου ἀνταποκρίνεται πρὸς τοὺς κανονισμοὺς.

= 3 =
σεως ἐφ' ὅσον γενικότεροι λόγοι ἐπιβάλλουσι τοῦτο.
Ποσὰ παροχῆς
Ἄρθρον 5ον. Ὁ καταναλωτὴς θά καταβῆται εἰς τὴν ἔταιριαν λόγω συμμετοχῆς του εἰς τὰ ἔξτρα ἐγκαταστάσεως, παρεχόμε- σεως, τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν (70.000) ἑβδομήκοντα χιλιάδων.
Προκαταβολὴ ἐπὶ καταναλώσει
Ἄρθρον 6ον. Ἡ Ἐταιρία δικαιούται νὰ εἰσπράξῃ παρὰ παντὸς καταναλωτοῦ προκαταβολὴν λόγω ἐγγυήσεως. Ἡ προκαταβολὴ αὐ- τη καθοριζομένη ὅτι τῆς Ἐταιρίας, θά εἶναι ἰση πρὸς τὸ ἀντίτιμον τῆς καταναλώσεως ἐνὸς χειμερινοῦ μηνός ἢ τοῦ μηνός καθ' ὃν ση- μειοῦται ἡ μεγαλύτερα τοιαύτη.
Τὸ καταβληθέν ποσὸν θέλει ἀποδοθῆ ἀτόκος παρὰ τῆς Ἐταιρίας κατὰ τὴν λήξιν τῆς συνδρομῆς μετ' ἀφαιρέσιν τῶν ὀφειλομένων τῇ Ἐταιρίᾳ ποσῶν.
Ὁ πελάτης ὑποχρεοῦται νὰ ἀύξησῃ τὴν προκαταβολὴν ἐν ἀνα- λογίᾳ πρὸς τὴν ἐνδεχομένην πραγματικὴν μεγαλύτεραν καταναλώ- σιν ἐνεργείας καὶ νὰ ὁλοκληρώσῃ αὐτὴν εὐθὺς ὡς αὐτὴ εἶθελε χρη- σιμοποιηθῆ ὑπὸ τῆς Ἐταιρίας διὰ τὴν κάλυψιν μέρους ἢ ὁλοκληροῦ τοῦ λαβεῖν αὐτῆς ἐπιφυλάσσόμενου τοῦ δικαιώματος εἰς τὴν Ἐται- ρίαν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τοῦ ἀρθροῦ 4.
ΤΙΜΗ ΡΕΥΜΑΤΟΣ
Ἄρθρον 7ον. Τὴν Ὁ Χ Β ἰσχύουσα μόνον διὰ τὸν μῆνα τῆς ὀ- πογραφῆς τοῦ παρόντος συμβολαίου, μεταβαλλομένη συμφώνως πρὸς τὰς σχετικὰς ἐγκρίσεις τοῦ ὑπουργείου.
Η ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ
Ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ
[Signature and Stamp]

Σημολόγηση

14 - Ιανουάριος 1954

Σύμφωνα με τη θεωρητική Έκφραση Μην. Ιουν. 1954

$$\text{Σύνολο } \Phi = i \left(\frac{\Sigma + \pi}{M} + 0,25 \right) + 0,85 \frac{T}{1,000}$$

$$\Sigma = 574$$

$\pi = 5.500$ ήτοι 1/ Μισός ένα εθνικός Σπ. Κουτίου Δρ. 1.500

2/ " Μηχαν. Κουτίου Κουτίου " 1.200

3/ " Αξιολογ. Συστ. Κουτίου " 1.200

4/ " Ηλεκτρονική Συστ. Κουτίου " 1.000

5/ " Εθνικός Σ. Συστ. " 600

$M = 1210$ ήτοι 1/ Διάφορα Υπολογιστικά Συστ. 362 x 3

2/ Κατ'εξουσίαν " " 360 "

3/ Συμπληρωματικά Συστ. " 800 "

$T = 1466$ ήτοι 1/ Σύνολο Περσών Μην. 1.655

Αιτιών Σύνολο Κουτίου 189

1/ Έγκριση τύπου $i/(M) = 1 \left(\frac{574 + 5500}{1210} + 0,25 \right) + 0,85 \frac{1466}{1,000} = 6,70$

2/ $M = 0,8 \left(\frac{574 + 5500}{1210} + 0,25 \right) + 0,85 \frac{1466}{1,000} = 5,60$

3/ Συμπληρωματικά Συστ. $= 0,70 \left(\frac{574 + 5500}{1210} + 0,25 \right) + 0,85 \frac{1466}{1,000} = 5,000$

Συμπλήρωση υπολογιστικών Συστημάτων Φακίου
 Σύνολο Μηνός

Κοινωνισμός
 Σύνολο Φακίου

ο Άνδρος

ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ

ΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΩΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 63 ΜΗΝ *Φεβρουάριος 1951*

ΕΝΔΕΙΞΙΣ ΓΝΩΜΟΝΟΣ ΕΙΣ Ω.Χ.Β.		Πελάτης κ. <i>Γεωργίου Κωνσταντίνου</i>	
Τελευταία <i>12</i>	Καταναλωθέντα Ω. Χ. Β. <i>12 X 3999</i>	<i>47988</i>	
Προηγούμεν <i>0000</i>	Φόρος Δημοσίου καταναλ. ρεύματος 15% <i>+ ΧΕ</i>	<i>2759</i>	
Κατ. ΩΧΒ. <i>12</i>	Φόρος Ηλεκτρολογικού Έλέγχου Υπ. Έσ. 1%	<i>479</i>	
	ΑΝ. 228 1943 Ε.Δ.Υ. Οίκ. Μ. 9239.	<i>7198</i>	
	Σύνολον.....	<i>58424</i>	
Εν Γαστούνη τη <i>1-3-1951</i>	Χαρτόσημον	<i>500</i>	
Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ <i>[Signature]</i>	Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ	Πληρωτέον ποσόν Δραχ.	<i>58924</i>

Αριθ. *146*

ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ

ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ

Ο κ. *Παπαδόπουλος Ανδρ.*
κατέθεσεν ως προκαταβολήν διά τήν
παροχέτευσιν δραχ. *50.000*
Γαστούνη τη *14-2-1952*
Ο καταθέσας *[Signature]*
Ο λαβών *[Signature]*

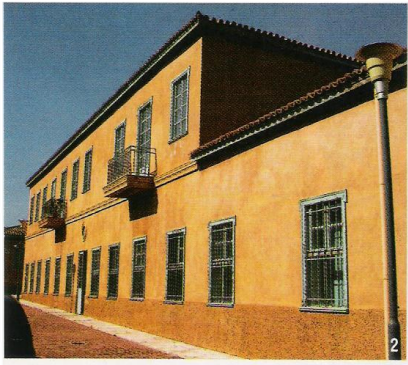
Εργοστάσια πολιτισμού

Ο αρχιτεκτονικός τομέας της αποκατάστασης και αλλαγής χρήσης παλαιών κτισμάτων μετράει στην Ελλάδα μόλις μισό αιώνα ζωής. Στην πραγματικότητα, η αξιοποίησή τους ξεκινά στην περίοδο της Μεταπολίτευσης με πρώτα δείγματα την αποκατάσταση νεοκλασικών μεγάρων και στη συνέχεια κατοικιών. Τα βιομηχανικά συγκροτήματα μπήκαν πρόσφατα στον χορό, στη διάρκεια της δεκαετίας του '80, όταν η βιομηχανική αρχαιολογία κίνησε το ενδιαφέρον. Τις δυο λοιπόν τελευταίες δεκαετίες η προστασία, η αποκατάσταση και η αλλαγή χρήσης ιστορικών κτιρίων και πρώην βιομηχανικών μονάδων είναι εντυπωσιακή. Από τα πλέον γνωστά παραδείγματα είναι το Γκάζι στην Αθήνα, ο Μύλος στη Θεσσαλονίκη, αλλά και η βιομηχανική «πολιτεία» του Λαυρίου. Το πρώτο διάσημο παράδειγμα αποτέλεσε ο Μύλος, η αποκατάσταση του οποίου σταδιακά ανάδειξε μια ολόκληρη περιοχή. Η υποδειγματική αποκατάσταση αυτών των κειμηλίων της βιομηχανικής αρχαιολογίας άνοιξε σταδιακά τον δρόμο για την ανακαίνιση πολλών ακόμα κτισμάτων τόσο στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη όσο και στην περιφέρεια. Σιγά –σιγά, όλες οι πόλεις ανακάλυπταν το δικό τους «εργοστάσιο», μόνο που όλες οι αποκαταστάσεις δεν αποδείχτηκαν υποδειγματικές και εμπνευσμένες. Παντού, όμως τα παλαιά κτίρια με νέες χρήσεις λειτούργησαν ως πόλος έλξης.

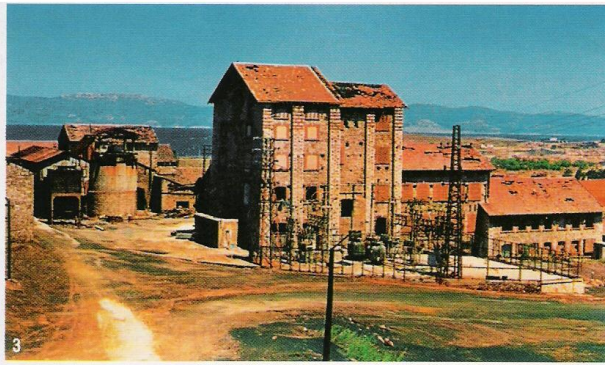
Ποικιλία στις μεταμορφώσεις

Οι αρχιτεκτονικές μεταμορφώσεις εμφανίζουν ποικιλία στη μορφή τους. Άλλοτε η παρέμβαση στο παλιό κτίριο περιορίζεται σε ορισμένους χώρους, άλλοτε πάλι καλύπτει το σύνολο. Κάποιες φορές είναι εμφανής σε όλη την έκταση, ενώ σε άλλες περιπτώσεις το κτίριο διατηρεί το αναγνωρίσιμο ύφος του. Ποικίλες, επίσης, είναι οι σύγχρονες χρήσεις με τις οποίες προικίστηκαν τα άλλοτε βιομηχανικά οικήματα. Φυσικά, κανένα δεν διατήρησε την αρχική λειτουργία του, αφού όλα στέγαζαν τομείς και επαγγέλματα που είτε έπαψαν να υπάρχουν είτε εκπροσωπούσαν τεχνολογίες ξεπερασμένες σήμερα –εργοστάσια γκαζιού, βυρσοδευεία, ελαιουργεία, μύλοι, κεραμοποιείες. Η νέα χρήση τους καθορίζει και τον τρόπο ανακαίνισης των εσωτερικών χώρων τους. Το αρχιτεκτονικό ύφος τους, όμως παραμένει ακέραιο-προσόψεις, πέτρινοι τοίχοι, δάπεδα, ταβάνια- όπως επίσης τα υλικά και οι κατασκευαστικές τεχνικές που μαρτυρούν την εποχή που τα γέννησε. Άλλωστε, η αρχιτεκτονική βιομηχανικών συγκροτημάτων αποτελεί ξεχωριστό και μεγάλο κεφάλαιο της εφαρμοσμένης τέχνης, το οποίο έχει να επιδείξει τη δική του ιστορία και εξέλιξη.

2. Το κτίριο με την επωνυμία «Ρολόι» στεγάσει τα γραφεία διοίκησης του παλιού εργοστασίου ηλεκτρισμού στο Λαύριο. Σήμερα, ανακαινισμένο, φιλοξενεί επιχείρηση τεχνολογίας αιχμής –Τεχνολογικό Πάρκο.

3. Το ξυλουργείο στο Τεχνολογικό Πάρκο Λαυρίου είναι το ψηλότερο κτίριο. Μετά την αποκατάσταση των χώρων του, στεγάσει επιχείρηση επεξεργασίας νέων υλών για βιομηχανική χρήση.

Η προστασία των παλιών βιομηχανικών μονάδων της πόλης μας

Η αρχιτεκτονική των παλιών βιοτεχνικών και βιομηχανικών συγκροτημάτων αποτελεί μια κτιριακή κατηγορία που βασίζεται στη δημιουργική μεταλλαγή ενός μνημειακού στυλ που έχει τις ρίζες του στη βιομηχανική αρχιτεκτονική της Ευρώπης. Ως κτιριακά συγκροτήματα είναι ιδιαίτερα επιβλητικά λόγω του όγκου ή και της μορφής τους, που είναι πλούσια σε μοτίβα, επεξεργασμένες λεπτομέρειες και συμβολικούς υπαινιγμούς. Στις περισσότερες περιπτώσεις μπορεί κανείς να διακρίνει τον απόηχο νεοκλασικών αρχών όπως μεγαλοπρέπεια, υποβλητικότητα, πλαστικότητα, ογκώδης σύνθεση, αρθρωμένα τάξη ή δείγματα εκλεκτικισμού.

Πρέπει να παρατηρήσουμε ότι τα περισσότερα βιομηχανικά κτίρια χαρακτηρίζονται από ένα δομικό- κατασκευαστικό σύστημα που επιτρέπει την προσαρμογή τους σε νέες χρήσεις. Τα χαρακτηριστικά των παλαιών βιομηχανικών συγκροτημάτων και κτιρίων ποικίλουν ανάλογα με τη θέση που κατέχουν στην πόλη μας και τη μορφολογία τους, δηλαδή το είδος και το μέγεθος των κτιριακών εγκαταστάσεων και τους περιβάλλοντες ελεύθερους χώρους. Οι νέες χρήσεις που θα επιλεγούν οφείλουν να σεβαστούν τον εσωτερικό χώρο, την τυπολογία και μορφολογία των όψεων και το γενικότερο χαρακτήρα των κτιρίων.

Υπάρχουν λοιπόν βιομηχανικές μονάδες κοντά μας, καθώς κατά τον 19^ο και τις αρχές του 20^{ου} αιώνα δεν υπήρχαν οριοθετημένες βιομηχανικές ζώνες και κριτήρια για την χωροθέτησή τους ήταν η ύπαρξη προϋπάρχουσας και κατάλληλης οικοπεδικής ιδιοκτησίας και η εξυπηρέτηση των αναγκών της μονάδας σε σχέση με την παραγωγική διαδικασία (διαθέσιμες πρώτες ύλες) και τις συγκοινωνιακές υποδομές (διακίνηση προϊόντων, προσβασιμότητα εγκαταστάσεων κ.ά.).

Αυτά τα βιομηχανικά κτίρια, αν ενταχτούν σε νέα πλαίσια λειτουργιών, μπορούν να αποτελέσουν μια μοναδική ευκαιρία απόδοσης στην πόλη χώρων δημόσιας ή ιδιωτικής χρήσης, που να εμπλέκονται στον ήδη υπάρχοντα ιστό, να τον αποφορτίζουν να τον διευρύνουν ως στοιχεία συλλογικής μνήμης με άξονα την ιστορία που έχουν συσσωρεύσει. Η δυνατότητα που δίνεται με τον τρόπο αυτό στα κτίρια αυτά να συνεχίσουν να λειτουργούν αναβαθμισμένα, ζωντανά, εξελισσόμενα, μέσα από την ανάδειξη των πλεονεκτημάτων τους και την αξιοποίηση των

ιδιομορφιών τους, θα επιτρέψει στους πολίτες να αποκτήσουν πολιτισμικά σημεία αναφοράς, που σχετίζονται με το πρόσφατο παρελθόν και να αναγνωρίσουν τη συνολική φυσιογνωμία της πόλης μας.

Διερεύνηση της ανάγκης διατήρησης και προστασίας της βιομηχανικής κληρονομιάς

Οι σημαντικότερες συνιστώσες που πρέπει να διερευνηθούν για την αξιολόγηση της διατήρησης της βιομηχανικής περιοχής είναι η ιστορική, η πολιτιστική, η αισθητική και η περιβαλλοντική.

Σε ότι αφορά την ιστορική της συνιστώσα:

Οι περιοχές αυτές περικλείουν ένα σημαντικό κομμάτι της πόλης, άμεσα συνδεδεμένο με την οικονομική άνθηση στα τέλη του 19^{ου} και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Οι μέχρι σήμερα αλλοιώσεις και επεμβάσεις δεν έχουν προσβάλει σημαντικά τον παλιό οικοδομικό ιστό. Η ιστορική τους αξία αυξάνεται τα τελευταία χρόνια εξαιτίας της έντονης οικοδομικής δραστηριότητας και της αλόγιστης καταστροφής των παλαιών κτιρίων σε όλες τις ελληνικές πόλεις, που τα καθιστούν ίσως και από τα καλύτερα διατηρημένα αρχιτεκτονικά σύνολα τέτοιου είδους σε ολόκληρη την περιοχή.

Σε ότι αφορά την πολιτιστική της συνιστώσα:

Οι περιοχές αυτές είναι φορτισμένες με όλη την ιστορία και την παράδοση της πόλης και αποκτά ιδιαίτερη πολιτιστική βαρύτητα γιατί σηματοδοτεί την ταυτότητα της πόλης μας. Η πανομοιότυπη μεταπολεμική ανοικοδόμηση όλων των ελληνικών πόλεων, που τους αφαιρεί κάθε ιδιαίτερο χαρακτηριστικό και τους επιβάλλει την επαναλαμβανόμενη εικόνα των πολυκατοικιών και των απλοποιημένων διαμορφώσεων του δημόσιου και ιδιωτικού χώρου, δημιουργεί μια απρόσωπη πραγματικότητα που καταργεί και τις τελευταίες πολιτιστικές αξίες που εκφράζονται στο δομημένο χώρο. Μέσα σε αυτή την πραγματικότητα, περιοχές όπως αυτές αποκτούν ιδιαίτερη πολιτιστική βαρύτητα και γίνονται οι σημαντικότεροι φορείς του περιβάλλοντος για τη διαίωνιση των ιδιαίτερων πολιτιστικών αξιών κάθε πόλης.

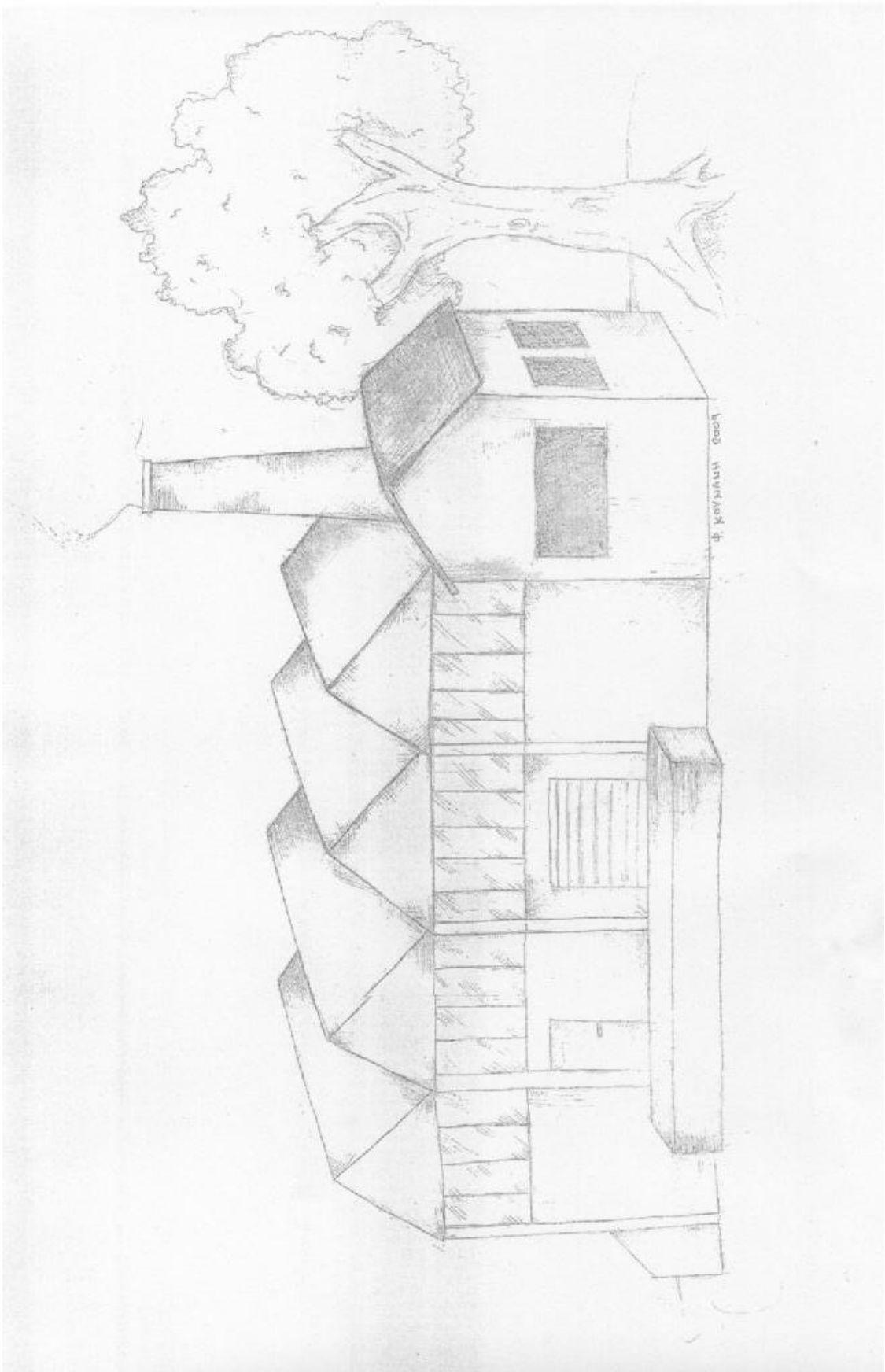
Σε ότι αφορά την αισθητική της συνιστώσα:

Αυτά τα κτίρια είναι έξοχα δείγματα αρχιτεκτονικής, μοναδικά ίσως και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ξεχωρίζουν για τις αισθητικές αρχές τους, όπως η συμμετρία στην οργάνωση της κάτοψης και της όψης, οι αρμονικές αναλογίες, το αυστηρό γεωμετρικό περίγραμμα και η σαφήνεια του κτιριακού όγκου, το μεγάλο ύψος και οπωσδήποτε η καταξιομένη χρήση των παραδοσιακών υλικών. Ο οικοδομικός αυτός πλούτος δεν πρέπει να αφηθεί έρμαιο των καιρών.

Σε ότι αφορά την περιβαλλοντική της συνιστώσα:

Το είδος και οι ρυθμοί ανάπτυξης έχουν καθιερωθεί στις σύγχρονες κοινωνίες έχουν οδηγήσει στην ανατροπή ισορροπιών που υπάρχουν στη φύση και γενικά στο περιβάλλον του ανθρώπου. Το γεγονός αυτό αποτελεί μια από τις διαστάσεις της κριτικής των σύγχρονων κοινωνιών από μια οικολογική οπτική. Προστασία τους μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην αναβάθμιση όλης της πόλης.

Από την διερεύνηση των παραπάνω συνιστωσών προκύπτει ότι η ανάγκη μεθοδευμένης προστασίας, ανάδειξης και ποιτιστικής ένταξης κτιρίων αυτών είναι αναμφισβήτητη και χρονικά πλέον ανελαστική ώστε να διασωθούν και να διαφυλαχθούν ως ζωντανοί μάρτυρες της πόλης μας.

Το σκίτσο της αφίσας μας

Η ΟΜΑΔΑ ΜΑΣ

ΤΑΞΗ Γ'

ΑΓΟΡΙΑ

- 1) Ζευκλής Ορέστης
- 2) Λάβδας Διονύσης

ΚΟΡΙΤΣΙΑ

- 1) Ανδρούτσου Αικατερίνη
- 2) Αυγουστίνου Φωτεινή
- 3) Γιαννακοπούλου Βασιλική
- 4) Γιαννακοπούλου Δήμητρα
- 5) Καπότα Αμέρισα
- 6) Κουνανή Φωτεινή
- 7) Λαγκόνε Σοφία
- 8) Μανουρά Ιωάννα
- 9) Πανάγαρη Μαρία
- 10) Παπαδοπούλου Βασιλική
- 11) Σακκάτου Γεωργία
- 12) Συμεών Αικατερίνη

ΤΑΞΗ Β'

ΚΟΡΙΤΣΙΑ

- 1) Ιωαννίδη Ανδριάννα
- 2) Καραβίδα Ελένη
- 3) Κεαλόγλου Αλεξάνδρα
- 4) Κεαλόγλου Ιωάννα
- 5) Κλάδη Διονυσία
- 6) Κουμπαρούλη Άννα-Μαρία
- 7) Κουτσοδήμου Θεοδοσία
- 8) Μανουρά Κωνσταντίνα

Ευχαριστούμε τον πρώην Δήμαρχο κ. Κωνσταντίνο Λούρμπα για τη συνεργασία και τις πολύτιμες πληροφορίες (από τα βιβλία του και από τις σημειώσεις του), που μας προσέφερε απλόχερα , χωρίς τη βοήθεια του οποίου δεν θα είχε ολοκληρωθεί το πρόγραμμά μας.

Ευχαριστούμε την κ. Γιώτα Κοντάρη για το βιβλίο της Ηλεκτρικής εταιρίας και διάφορα έγγραφα, που κρατούσε ο πατέρας της και το οποίο βρέθηκε χάριν στην επιμονή του μικρού γιού της Βασίλη.

Ευχαριστούμε για τις φωτογραφίες τους:
την κ. Γιώτα Κοντάρη (Ηλεκτρική εταιρία Γαστούνης),
την κ. Κουρλαμπά (Καρροποιείο)
τον κ. Κων. Λούρμπα (Οινοποιείο, ΑΣΟ,εργοστάσιο γλυκόριζας , Καρροποιείο) ,
τον κ. Διον. Μανιάτη, φωτογράφο (ΑΣΟ, εργοστάσιο γλυκόριζας),
την κ. Αγγελική Οικονομοπούλου (Αγροκήπιο Γαστούνης).

Ευχαριστούμε
την κ. Ντέπη Καμπά και την κ. Ελένη Τσουρούτα , υπαλλήλους του Υποθηκοφυλακείου Γαστούνης για την πολύτιμη συνεργασία τους.

Τέλος **ευχαριστούμε** τη μαθήτριά της Γ'Λυκείου Φωτεινή Κουνανή για το σκίτσο της αφίσας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

«Ιστορία της Γαστούνης» Τ. Ν. Γριτσόπουλου

«Στη Γαστούνη κάποτε...» Κ. Δ. Λούρμπα

«Από την ανάμνηση στην ιστορία» Λ. Δαμουλή –Φίλια

